

NATO karinio komiteto konferencijos Spilte (Kroatija) dalyviai.

NATO nuotr.

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS DALYVAUJA NATO KARINIO KOMITETO SUSITIKIME

Splitas (Kroatija), rugsėjo 17 d. (ELTA). Ši savaitgalį vyksta NATO karinio komiteto konferencija. Joje Lietuvos kariuomenės vadas generolas leitenantas Jonas Vytautas Žukas drauge su kitų NATO šalių kariuomenių vadais ir NATO vadovybe aptars NATO viršūnių susitikime Varšuvoje 2016 m. liepos mėnesį priimtus sprendimus ir jų įgyvendinimo klausimus.

Siekiant teikti papildomas gaires ir sprendimus, kariuomenių vadai taip pat apžvelgs svarbiausius vykdomų ir būsi-

mų uždavinių aspektus, vertins ir keisis nuomonėmis apie NATO vykdomas operacijas, misijas, kitą veiklą.

NATO karinis komitetas yra aukščiausio lygmens NATO karinis vadovavimo padalinys, pavaldus Šiaurės Atlanto Tarybai, Gynybos planavimo ir Branduolinio planavimo komitetams. Jame priimami strateginiai kariniai sprendimai ir teikiami kariniai patarimai Šiaurės Atlanto Tarybai, priimančiai politinius sprendimus.

Aukščiausiu lygiu komitete

dalyvauja NATO valstybių kariuomenių vadai, kasdienėje komiteto veikloje valstybėms narėms atstovauja jų kariniai atstovai. Lietuvos karinis atstovas prie NATO ir ES - brigados generolas Gintautas Zenkevičius.

Pasak Lietuvos kariuomenės pranešimo, karinio komiteto susitikimai, kuriuose dalyvauja kariuomenių vadai, paprastai vyksta tris kartus per metus. Du iš jų rengiami Briuselyje, vienas - rotacijos principu kurioje nors NATO valstybėje narėje.

D. GRYBAUSKAITĖ „NESUSIPRATIMU“ VADINA ES KARIUOMENĖS IDĖJĄ

Bratislava, rugsėjo 16 d. (ELTA). Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė „nesusipratimu“ vadina Europos Sąjungos (ES) kariuomenės idėją. Prieš ES viršūnių susitikimą Bratislavoje ji penktadienį pareiškė: „Mes negalime padvigubinti arba pakeisti NATO“. Saugumas esą yra vienas pagrindinių iššūkių, reikalingas glaudesnis bendra-

darbiavimas saugumo srityje.

D. Grybauskaitė teigė nesutinkanti su Europos Komisijos pirmininko Žano Klodo Junkerio (Jean-Claude Juncker) nuomone, kad ES yra ištikusi egzistencinė krizė. „Ne. Mes turime keletą rimtų iššūkių. Vienas jų yra „Brexit“. Mes neturime kito pasirinkimo, kaip tik ieškoti sprendimo“, - pabrėžė Prezidentė.

JAV 2017-AISIAIS KETINA PRIIMTI 110 000 PABĖGĖLIŲ

Vašingtonas, rugsėjo 15 d. (ELTA). Jungtinės Valstijos ketina kitais metais priimti gerokai daugiau pabėgėlių. Jų dalis išaugs 30 proc. iki 110 000, Vašingtone paskelbė Baltųjų rūmų atstovas Jošas Yrnestas (Josh Earnest). Apie 40 000 pabėgėlių bus priimta iš Artimųjų Rytų regiono ir Pietų Azijos; šiame regione yra ir pilietinio karo alinama Sirija, informuoja agentūra *AFP*.

Pabėgėlių priėmimas yra viena dabartinės prezidento rinkimų kampanijos karštų temų. Respublikonų kandidatas Donaldas Trampas (Donald Trump) musulmonų imigran-

tus ne kartą yra pavadinęs rizika saugumui.

Baltieji rūmai dabar pabrėžė, kad pabėgėliai „bus tikrinami griežčiau už kitus asmenis, atvykstančius į JAV“. Nacionalinis saugumas esą prioritetų sąraše yra labai aukštai. „Ir tai galioja ypač pabėgėlių atvykimui į Jungtines Valstijas“, - sakė J. Yrnestas.

Kitą savaitę Niujorke vyks pirmasis Jungtinių Tautų (JT) viršūnių susitikimas pabėgėlių problemai spręsti. JAV prezidentas Barakas Obama (Barack Obama), be to, pakvietė į donorų konferenciją pabėgėliams.

TIKSLAS - NUTRAUKTI NELEGALIĄ MIGRACIJĄ Į ES

Berlynas, rugsėjo 16 d. (ELTA). Nelegali migracija į Europos Sąjungą turi būti nutraukta ar bent jau sumažinta. Tai penktadienį Bratislavoje po neformalaus ES viršūnių susitikimo pareiškė Vokietijos kancelerė Angela Merkel (Angela Merkel).

Vokietijos vyriausybės vadovės spaudos konferenciją transliavo televizijos kanalas „Phoenix“.

„Mes aptarėme įvairias temas, viena iš jų, žinoma, buvo saugumas, migracija ir išorinių sienų apsauga. Mes užsibrėžėme tikslą sustabdyti nelegalią migraciją arba ją sumažinti“, - pažymėjo A. Merkel.

Vokietijos kancelerė pridūrė, kad siekti šio tikslo padeda ES ir Turkijos sutartis, taip pat anksčiau sudaryti susitarimai dėl humanitarinės pagalbos ir paramos valstybėms, iš kurių bėga žmonės.

VIŠEGRADO GRUPĖ GALĖTŲ VETUOTI BET KOKĮ „BREXIT“ SUSITARIMĄ

Bratislava, rugsėjo 18 d. (ELTA). Grupė Europos Sąjungos (ES) valstybių narių iš Vidurio Europos, žinomų kaip Višegrado grupė (V4), kuriai priklauso Čekija, Slovakija, Vengrija ir Lenkija, yra pasiruošusios vetuoti bet kokį „Brexit“ susitarimą, kuris apribotų žmonių teises dirbti Jungtinėje Karalystėje (JK), sakė Slovakijos ministras pirmininkas Robertas Fikas (Robert Fico), praneša agentūra *BBC*.

Duodamas interviu agentūrai „Reuters“ R. Fikas sakė, kad Vengrija, Lenkija, Čekija ir Slovakija derybose nenuolaidžiaus. Tai R. Fikas pareiškė, praėjus dienai po ES viršūnių susitikimo Bratislavoje, kuriame nedalyvavo tik JK.

„Brexit“ tapo pagrindine susitikimo tema. Susitikimas buvo skirtas aptarti ES ateitį be JK. Be kita ko, lyderiai bandė prieiti bendrą poziciją, kaip geriausia būtų susidoroti su migrantų antplūdžiu į Europą ir su keletą metų besitęsiančia ekonomine krize.

Baigiantis viršūnių susitikimui penktadienį Slovakijos premjeras sakė, kad jis ir Vidurio Europos lyderiai, kurių piliečiai sudaro didžiąją JK migrantų dalį, neeis savo žmonėms tapti antrarūšiais piliečiais. Tačiau per interviu šeštadienį R. Fikas išdėstė išsamesnę nuomonę.

„V4 šalys (Višegrado grupė) nenuolaidžiaus. Mes vetuosime bet kokį susitarimą tarp ES ir JK, nebent bus garantuota, kad šie žmonės yra lygūs“, - sakė jis.

Visi ES lyderiai atkakliai tvirtina, kad nebus jokių formalų „Brexit“ derybų, kol JK nepasinaudos 50-uoju Lisabonos sutarties straipsniu, reikalingu formaliai pradėti dvejų metų trukmės skyrybų procesą, ir nepareikš savo norų.

JK ministrė pirmininkė Teresa Mei (Theresa May) Europos Vadovų Tarybos (EVT) pirmininkui Donaldui Tuskui (Donald Tusk) neseniai sakė, kad tai gali įvykti tik 2017 metų sausį.

JAV NESUTEIKS MALONĖS

Vašingtonas, rugsėjo 15 d. (ELTA). JAV vyriausybė patvirtino, kad nesuteiks malonės buvusiam žvalgybininkui Edvardui Snoudenui (Edward Snowden). Taip Baltieji rūmai reagavo į atitinkamą kelių žmogaus teisių grupių peticiją, informuoja agentūra *dpa*.

Baltųjų rūmų atstovas Jošas Yrnestas (Josh Earnest) pabrėžė, kad E. Snoodenas savo veiksmais sukėlė pavojų amerikiečių gyvybėms. Jis esą turi grįžti į JAV, kad atsakytų „į labai rimtus jam keliamus kaltinimus“.

Likus keliems mėnesiams iki JAV prezidento Barako Obamos (Barack Obama) kadencijos pabaigos žmogaus teisių organizacijos paragino jį nebausti E. Snoudeną. „Šitas žmogus pakeitė pasaulį“, - pareiškė Noryn Šach (Naureen Shah) iš „Amnesty International“ (AI). Organizacijos savo peticiją trečiadienį paskelbė portale „paradonsnowden.org online“.

Buvęs žvalgybos darbuotojas 2013 m. atskleidė JAV vykdomo sekimo metodus.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Prancūzijos prezidentas už nuopelnus tarnaujant laisvei ir Europai apdovanojo Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininką prof. Vytautą Landsbergį. Francois Hollande'as V. Landsbergį apdovanojo nacionaliniu Garbės Legiono ordino Didžiuoju Kryžiumi. Tuo, kaip praneša Prancūzijos ambasada, šalis pažymėjo pripažįstanti V. Landsbergio ypatingus istorinius nuopelnus tarnaujant laisvei ir Europai, taip pat Lietuvai.

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) vadovas Jonas Milius nori, kad slapta Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) pažyma, kuri turėjo įtakos vyriausybės sprendimui nepritarti jo veiklos ataskaitai, būtų paviešinta. Klausimas dėl galimybės J. Miliui toliau eiti pareigas iškilo, teisėsaugai pateikus jam įtarimus piktnaudžiavimu tarnyba ir dokumentų klastojimu. Vyriausybė nepritarė J. Miliaus veiklos ataskaitai ir pavedė žemės ūkio ministrei paruošti vyriausybės nutarimą dėl J. Miliaus atleidimo iš pareigų. Tokiam sprendimui įtakos turėjo ir nauja slapta STT, su kuria prieš balsuojant supažindinti Vyriausybės ministrai.

Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) rugsėjo 14 d. posėdyje leido baudžiamojon atsakomybėn patraukti ar kitaip suvaržyti laisvę į Seimo narius kandidatuojančiam „darbiečiui“ Vytautui Gapšiui. V. Gapšys yra įtariamasis politinės korupcijos byloje. V. Gapšiui įtarimai pareikšti dėl stambaus kyšininkavimo ir prekybos poveikiu – Baudžiamajame kodekse numatytų sunkių korupcinio pobūdžio nusikaltimų. Pagal Seimo rinkimų įstatymą, oficialiai paskelbus kandidatus iki pirmojo naujai išrinkto Seimo posėdžio be VRK sutikimo jie negali būti traukiami baudžiamojon atsakomybėn, suimami, negali būti kitaip varžoma jų laisvė.

Seimas svarstymo stadijoje pritarė naujam Saugomų teritorijų įstatymui, kurio nuostatos galėtų įteisinti naujas statybas draustiniuose ir vandens pakrančių aptvėrimą. Tokia nuostata leis, kad visi neteisėti pastatai Pavilnių ir Verkių regioniniuose parkuose tampa legalūs, mat, tame parke nėra patvirtinto specialaus apsaugos reglamento ir vadovaujamas Vilniaus miesto bendruoju planu. Šį įstatymo projektą daugybę metų rengė Aplinkos ministerija, vėliau dar pusę metų įvairūs pasiūlymai bei pakeitimai buvo svarstomi Seimo Aplinkos apsaugos komitete.

Seimas ypatingos skubos tvarka priėmė Kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymo pataisas. Įstatyme nustatyta, kad nepriklausomybės gynėjai, pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bus laidojami valstybės biudžeto lėšomis skiriant vienkartinę 40 bazinių socialinių išmokų dydžio kompensaciją laidojimui, kurią išmokėtų mirusio nepriklausomybės gynėjo paskutinės buvusios deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės, o tuo atveju, jei gyvenamoji vieta nebuvo deklaruota, – paskutinės savivaldybės, kurioje jis buvo įtrauktas į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, administracija (administravimo išlaidoms padengti siūloma skirti 2 procentus šioms pašalpoms mokėti skirtų lėšų). Kompensacijos laidojimui bus skiriamos ir mokamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

LR Konstitucijoje siūloma įteisinti, kad Seimo narys gali būti skiriamas tik ministru pirmininku, jis negalėtų būti ministru. Tokį konstitucijos pataisos projektą įregistravo Seimo nariai „darbiečiai“ Valentinas Bukauskas, Valdas Skarbalius, Kęstutis Daukšys, Viktoras Fiodorovas, Darius Ulickas, Artūras Paulauskas ir Vydas Gedvilas. Siūloma, kad konstitucijos pataisa įsigaliotų 2018 m. sausio 1 d. ir būtų taikoma nuo 2020 m. Seimo rinkimuose išrinktiems Seimo nariams. Toks reglamentavimas nustatytas Austrijoje, Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Liuksemburge, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Švedijoje, Norvegijoje ir kt. Šiuo metu konstitucijoje numatyta, kad Seimo narys gali būti skiriamas ministru pirmininku ar ministru.

Visose trijose Baltijos šalyse pirmąją šių metų pusę fiksuotas neigiamas gyventojų prieaugis, bet padėtis Estijoje buvo šiek tiek geresnė negu Latvijoje ir Lietuvoje, rodo Latvijos centrinio statistikos biuro duomenys. Šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno 2,89 mln., Latvijoje – 1,97 mln., o Estijoje – 1,3 mln. žmonių. Nuo sausio iki liepos Lietuvoje mirė 6639 žmonėmis daugiau negu gimė. Latvijoje šis skirtumas buvo 3991 žmogus, o Estijoje – 801 žmogus. Palyginus su tuo pačiu laikotarpiu praeitais metais, gyventojų mažėjimo tempai visose Baltijos šalyse truputį sulėtėjo. Pernai Latvijoje per pirmąjį pusmetį gimė 12 800, o šiemet – 12 821 vaikas. Estijoje per 2015-ųjų pirmą pusmetį gimė 8133, o šiemet – 8150 vaikų. Lietuvoje gimstamumas sumažėjo: pernai per tą patį laikotarpį gimė 18 229, o šiemet – 17 772 vaikai.

LRT, ELTA

B. OBAMA GINA H. KLINTON

JAV prezidentas B. Obama gina H. Klinton nuo „nesąžiningos“ kritikos.

EPA-ELTA nuotr.

Filadelfija, rugsėjo 14 d. (ELTA). JAV prezidentas Barakas Obama (Barack Obama) gina savo partietę ir norimą įpėdinę Hilari Klinton (Hillary Clinton) nuo „nesąžiningos“ kritikos, praneša agentūra *AFP*.

Demokratų kandidatė į prezidento postą turėjo „išverti daugiau nesąžiningos kritikos nei kas nors kitas“, pareiškė B. Obama Filadelfijoje. Tai buvo pirmasis vieno jo pasirodymas per šiuometę prezidento rinkimų kampaniją.

„Gera vėl būti rinkimų kovoje, - sakė B. Obama džiū-

gaujantiems šalininkams. - Aš šį rudenį dirbsiu taip sunkiai, kiek galiu, kad būtų išrinkta Hilari Klinton“. Demokratų kandidatė šiuo metų dėl sveikatos problemų, kurios išaiškėjo dėl silpnumo priepuolio viešumoje, yra dėmesio centre.

H. Klinton rugsėjo 12 d. vakarą pripažino vėlai informavusi visuomenę apie ją užklupusį plaučių uždegimą. Ji teigė pati rimtai nevertinusi ligos. Tačiau dabar ji vėl jaučiasi gerai, pabrėžė 68-erių politikė ir paskelbė greitai grįžianti į rinkimų kovą.

B. Obama rinkimų kampa-

nijos renginyje Filadelfijoje griežtai užsipuolė respublikonų kandidatą Donaldą Trampą (Donald Trump) bei žiniasklaidą: „Donaldas Trampas kasdien pasakoja kažkokias nesąmones, rodančias, kad jis negali būti prezidentas. Ir tik todėl, kad jis visuomet, visuomet, visuomet toliau kalba, žiniasklaida nuleido rankas“.

B. Obama jau yra pasirodęs rinkimų kampanijos renginyje su H. Klinton, tačiau iki šiol vienas agitacinėje kovoje nedalyvavo. „Aš tikrai, tikrai, tikrai noriu, kad H. Klinton būtų išrinkta“, - pabrėžė jis.

OHAJO VALSTIJOJE D. TRAMPAS LENKIA H. KLINTON 5 PROC.

Vašingtonas, rugsėjo 15 d. (ELTA). Remiantis nauja trečiadienį „Blommborg“ paviešinta apklausa, Respublikonų partijos kandidatas į JAV prezidento postą svarbiausioje šalies Ohajo valstijoje Demokratų partijos kandidatę Hilari Klinton (Hillary Clinton) lenkia penkiais procentais. 44 proc. palaikė D. Trampą, o H. Klinton - 39 proc., skelbia agentūra *CNN*.

Apklausa atlikta rugsėjo 9-12 dienomis. Reikšmės gali turėti tai, kad penktadienio vakarą lėšų rinkimui skirtame renginyje Niujorke buvusi JAV valstybės sekretorė H. Klinton miniai aukotojų sakė, neva pusė D. Trampo rėmėjų yra apgailėtini. Vėliau politikė pareiškė, kad gailisi savo išsakytų žodžių.

Rugsėjo 11 d. atminimo renginyje Niujorke, skirtame 2001 metų Rugsėjo 11-osios

teroro aukoms pagerbti, politikė prastai pasijuto, jai nustatytas plaučių uždegimas.

„Bloomberg“ atlikta apklausa yra ne pirmoji, rodanti, kad D. Trampas pirmąją Ohajo valstijoje, nors H. Klinton didžiąją dalį vasaros gyrėsi lyderiaujanti šioje valstijoje.

Manoma, kad Ohajo valstija yra pati svarbiausia vykšančiuose JAV prezidento rinkimuose.

JAV SMERKIA RUSIJOS PARLAMENTO RINKIMUS KRYME

Jungtinės Valstijos nepripažįsta aneksuotame Krymo pusiasalyje vykšančių Rusijos parlamento rinkimų teisėtumo, rugsėjo 16 d. pareiškė Valstybės departamentas.

„Jungtinės Valstijos nepripažįsta Rusijos Valstybės Dūmos rinkimų, planuojamų surengti rugsėjo 18 dieną Rusijos okupuotame Kryme, legitimumo ir nepripažins jų rezultatų“, – sakoma Valstybės departamento atstovo Johno Kirby pranešime.

Praėjus pustrėčių metų po Maskvos įvykdytos strategiškai svarbaus Ukrainai priklausančio Juodosios jūros pusiasalio aneksijos jo gy-

ventojai ruošiasi sekmadienį pirmąkart balsuoti rinkdami Rusijos nacionalinio parlamento deputatus.

„Mūsų pozicija dėl Krymo aiški: pusiasalis tebėra neatsiejama Ukrainos dalis, – sakė J. Kirby. – Su Krymu susijusios sankcijos prieš Rusiją, liks galioti, kol Rusija grąžins Krymo kontrolę Ukrainai.“

JAV Valstybės departamentas taip pat išreiškė susirūpinimą „dėl humanitarinės padėties Kryme, įskaitant etninių totorių bendruomenės statusą ir gausius pranešimus apie dingusius asmenis bei žmogaus teisių pažeidimus“.

LRT

JAV SKIRS IZRAELIUI REKORDINĘ KARINĘ PAGALBĄ

Vašingtonas, rugsėjo 14 d. (ELTA). Pagal susitarimą Jungtinės Valstijos per 10 atėinančių metų skirs Izraeliui rekordinę 38 mlrd. dolerių vertės karinę pagalbą. Tai didžiausia karinė pagalba Jungtinių Valstijų istorijoje, rašo naujienų agentūra *BBC*.

Šiuo metu kasmet skiriama 3,1 mlrd. dolerių parama Izraeliui išaugs iki 3,8 mlrd. dolerių per metus. Tačiau Izraelis turėjo nusileisti, kad gautų pinigų. Pagal susitarimą derybos truko 10 mėnesių. Be kita ko, Izraelis įsipareigoja iš Kongreso nereikalauti papildomų lėšų.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštui užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

NEMATOMAS GINKLAS

Nepamenu tiksliai, kuris iš Lietuvos valdovų, patraukęs prieš nepaklusnų rusų miestą, pirmiau savęs paleido gandą apie galiną patranką, galinčią vienu šūviu paversti griuvėsiais visą miestą. Žinoma, kaip tik tą patranką jis ir atsiveža nepaklusniesiems bausti. To užteko, kad miestas nuolankiai atidavė raktus Lietuvos valdovui ir prisiekė būti nuolankiu pavaldiniu. Galima vadinti tai legenda, bet jeigu taip teigia metraščiai, vadinasi, kažkas panašaus vyko, ir tenka pripažinti, kad žodžiai kartais padaro didesnį poveikį nei kumštis. Apie žodines poveikio priemones labiau susimąstyta po Pirmojo pasaulinio karo – amerikiečiai buvo įkūrę specialų propagandos tyrimų institutą, kurio vienas iš tikslų buvo visuomenės mokymas atpažinti propagandą. Priežastis tam buvo rimta – daugėjant informacijos kiekiui ir plintant jos sklaidos priemonėms suabejota, ar visuomenė sugebės išlaikyti kritinį požiūrį. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui instituto veikla nutrūko, tačiau specialistų atlikti darbai padėjo pamatus nuodugniam propagandos metodų ir požymių tyrimui.

Savaime suprantama, propaganda irgi tobulėjo – ypač į aukštumas ją iškėlė sovietų ideologai. Ir ne tik kėlė, bet ir darbais įtvirtino: prisiminkime vieną liūdną mūsų tautos istorijos epizodą – kaip 1940 metų rugpjūtį keli „visuomenės veikėjai“ parvežė „Stalino saulę“. Atrodytų, visi žinom, kad tai buvo blefas, kad tie žmonės neatstovavo lietuvių tautai, bet... užteko jų dalyvavimo, kad ir šiandien Kremliaus propagandistai teigtų, jog lietuviai patys pasiprašė į Sovietų sąjungą. Štai kiek nedaug reikėjo tais 1940-aisiais, kad šiandien būtume besiginančių pozicijoje, bandančių paneigti akivaizdų melą, beje, sklindantį iš tų pačių raudondančių mūrų. Tiesos dėlei reikia pabrėžti, kad tais lemtingais laikais eiliniai Lietuvos piliečiai neblogai susigaudė politinėje situacijoje, tačiau nieko pakeisti negalėjo – juk šalies vadovybė buvo priėmusi sprendimą nesipriešinti okupacinei sovietų kariuomenei. Netrukus žvėriška prievarta įvarė žmones į kampą, nesitaikiusieji su okupacija krito nelygioje kovoje, kiti buvo ištremti, kiti dantis sukandę kentėjo, o dar kiti nuolankiai nuėjo tarnauti okupantui ir bėgant laikui tapo ne šiaip tarnais, ar jo valios vykdytojais, bet (kaip toje pasakoje apie drakoną) patys pavirto savo krašto okupantais, įteisinusiais sovietų valdžią Lietuvoje. Nepaisant kelių disidentų pasiaukojimo, dauguma lietuvių jau po poros dešimtmečių nekėlė sau klausimo apie sovietų valdžios teisėtumą. Augo nauja karta, užliūliuota sovietinės propagandos apie „darbininkų ir valstiečių valdžią, kuriančią šviesų žmonijos rytojų“.

O šiandien, kai Lietuvos vadovai patvirtino neabejotiną ryžtą priešintis Rusijos agresijai ir tarptautinės bei vidaus politikos veiksmais rūpinasi didesniu šalies saugumu, norėtųsi tikėti, kad ir visuomenės absoliuti dauguma mano ne kitaip. Deja, abejojančių Lietuvos galimybėmis apsiginti ar būti apgintai – apstu. Ir netgi atvirai varančių prokremlišką politiką yra – jie netgi kandidatuoja į Seimą! Pasižiūrėkite, kokias „tiesas“ propaguoja A. Paleckio arba R. Paulausko partijos. Arba paklauskite, ką kalba Seimo narys Petras Gražulis susitikimuose su rinkėjais (viename susitikime su rinkėjais jis aprėkė moterį, išdrįsusią suabejoti jo nupieštu juodžiausiu Lietuvos paveikslu). Tai jeigu taip kalba, neduokdie, būsimi ir esami Lietuvos seimūnai, tai ko

KAI KURIOS GABIŲ EKONOMISTŲ KLAIDOS

„Net genialūs ekonomikos mokslininkai gali žiauriai suklysti. Štai du pavyzdžiai“, – rašo Šveicarijos dienraštyje „Neue Zürcher“ žurnalistas Gerhardas Schwarzas, anksčiau redagavęs šio laikraščio straipsnius ūkio temomis ir dabar jame rašantis savo autorinius komentarus iš tvarkingos laisvosios rinkos ūkio perspektyvos.

„Viena mano bičiulė užaugo Venesueloje ir jau kelis dešimtmečius gyvena Paryžiuje“, – pradeda savo komentarą G. Schwarzas.

„Neseniai ją aplankė brolis, kuris, kitaip nei ji, liko gyventi Pietų Amerikoje. Į Paryžių jis atvyko beveik tuščiais lagiminiais, nes norėjo iš Prancūzijos į Karakasą parsivežti kiek galima daugiau maisto gaminių.

Šalis su didžiausiais pasaulyje žinomais naftos ištekliais atsidūrė ties bado riba. Dujos racionuojamos, ligoninėse kasdien miršta kūdikiai ne dėl to, kad serga nepagydoma liga, bet dėl to, kad trūksta būtiniausių produktų ir reikmenų.

Venesuelą surėmė ūkio depresija ir hiperinfliacija.

Kas bent šiek tiek sekė nuo 1999 m. Hugo Chavezo ir nuo 2013-ųjų jo įpėdinio Nicolaaso Maduro socialistinę politiką, dėl to nenustebs. Socialistinė politika, ypač jeigu jai į porą stoja didybės manija, kitaip baigtis negali.

Nebūtinai stebina, tačiau vis dėlto stulbina tai, jog net ir itin inteligentiški ekonomistai tokia politika susižavi. Taip nutiko buvusiam vyriausiajam Pasaulio banko ekonomistui Josephui Stiglitzui, 2001

m. laimėjusiam ekonomikos mokslų Nobelio premiją ir dabar laikomam įtakingu Hillary Clinton patarėju.

2007 m. apsilankęs Venesueloje, jis tiesiog nesitvardė iš susižavėjimo. Girdi, Venesuelos ūkio augimas – vienas didžiausių Lotynų Amerikoje, aukštas infliacijos lygis šaliai nebūtinai žalingas, o centrinis bankas tegu nesidžiaugia per dideliu nepriklausomumu.

Tai, kad Venesueloje bandoma aukštas naftos kainas paversti pinigais, tiesiogiai naudingais šalies piliečiams, ir tai, kad susitelkiama į perskirstymą, švietimą, sveikatos apsaugą, nėra populistiška, bet šaliai labai svarbu.

O ir vadinamasis Vašingtono susitarimas su savo neoliberaliais patarimais ir laisvosios prekybos sutartimis naudingas visų pirma amerikiečių firmoms ir tik vos vos vietos žmonėms“, – rašo apžvalgininkas.

Taip rašo J. Stiglitzas, o G. Schwarzas toliau dėsto taip:

„Įvyko, žinoma, visiškai priešingai. Šalis dėl šios tariamai į piliečius orientuotos politikos grimzta į chaosą – visose srityse. Ir negalima sakyti, jog to nebuvo galima numatyti iš anksto.

J. Stiglitzas turėjo faktus po ranka ir prieš nosį, jis netgi susitiko H. Chavezą asmeniškai. Tačiau jis užmerkė akis prieš realybę, nes ji neatitiko jo pasaulėžiūros.

Tai ir yra vienas iš „istorijos moralų“: laisvė nuo vertybių ekonomikos moksluose yra iliuzija; net ir žymius eko-

nomistus veda jų pamatinės simpatijos. Todėl ir nereikia manyti, kad ekonomistų balsai yra neutralūs.

O kitas „moralas“ yra tas, jog didelis išmanymas (aukšto laipsnio kompetencija) vienoje srityje, – J. Stiglitzo atveju tai būtų asimetriška informacija rinkose, – negarantuoja teisingų sprendimų kitais, net ir ūkio politikos, klausimais.

Gal žinomiausias to pavyzdys – augimo tarp JAV ir Sovietų Sąjungos palyginimas kito Nobelio premijos laureato, Paulo Samuelsono garsiajame septintojo dešimtmečio vadovėlyje“, iš kurio nesimokė, bet apie kurį girdėjo ir šios spaudos apžvalgos autorius, vietoj to ekonomikos paskaitų klausęs pas P. Samuelsono konkurentą Miltoną Friedmaną bei jo auklėtinius.

Tame vadovėlyje P. Samuelsonas „visai rimtai sugestijavo, – tęsia G. Schwarzas, – kad su laiku Jungtinių Amerikos Valstijų rinkos ekonomiką pralenks greitai auganti iš centro administruojama Sovietų Sąjungos ekonomika.

Bet ir čia išėjo visiškai kitaip.

Taigi, už siaurų savo specialybės ribų pasisakantieji ekonomikos grandai gali smarkiai prašauti – čia tik du pavyzdžiai, – baigia savo straipsnį dienraštyje „**Neue Zürcher**“ apžvalgininkas G. Schwarzas.

Kitame to paties Ciuricho dienraščio straipsnyje, pavadintame „Kodėl Venesuela stovi prie briaunos į prarają“ su paantrašte „Po daugiau nei 17-os metų socializmo XXI-ajame amžiuje Venesuela yra tarsi parako statinė“ žurnalistas Christianas Steineris klausia: „O kodėl prie to priėjo?“

„Venesuelos valstybės biudžetas visiškai pastatytas ant naftos. Ir nors dabar naftos kainos truputį atsigauna, tačiau šaliai su didžiausiais naftos ištekliais pasaulyje kainų kritimas žemiau 30 dolerių už barelį krizę nežmoniškai paaštrino.

Pavyzdžiui, jei 2015-ųjų sausį Venesuelai iš naftos įplaukė dar 850 milijonų dolerių, tai 2016-ųjų sausį – vos 77 milijonai. Iš to beveik negalima finansuoti socialistų brangiųjų socialinių programų, taip pat vis sunkiau įsivežti prekių iš užsienio.

Bet čia kaltos ne tik nusmukusios kainos, sugriuvo ir pati naftos gavyba. Dėl niekam tikusios valstybinės pinigų politikos įmonėms trūksta dolerių produktams iš užsienio įsigyti. Vietos valiuta, bolivaras, dėl pasaulyje aukščiausio infli-

(Nukelta į 4 psl.)

norėti iš paprasto darbininko, kuris sovietmečiu neblogai gyveno tik todėl, kad turėjo galimybes pasivogti iš darbovietės kokios nors produkcijos, o dabar koneveikia nepriklausomą Lietuvą, nes negali vogti?

Na, o jei jis palaikymo sulaukia, pavyzdžiui, dar ir per Lietuvoje privačią „Pūko“ radiją - Kremliaus sėkmė garantuota, jam nebus sunku surasti „Putino saulės“ platintojų. Girdint, kaip radijo laidos vedėjai pritariamai kudakuoja, kad Lietuvoje blogai, nes buvo išardyti kolūkiai ir kaime žmonės neturi darbo, kyla nenumaldomas noras išmesti per langą radiją su visais vedėjais (ne todėl, kad jie nesupranta, jog kaime žmogus visada turi darbo, bet kad smaginas atlikdami naudingų idėjų funkciją). Kam jie reikalingi, jei kritinio mąstymo nerasta. O gal toks radijo savi-ninkų tikslas? Tuomet kyla klausimas, kam dirba toks radijas?

Nors ir pavėluotai, bet susigriebta – apie Rusijos keliamas grėsmes kalbama rimtai ir motyvuotai. Šiandien jau nesijuo-kiamą iš perspėjimų ir pastebėjimų dėl Kremliaus propagandos, darančios įtaką ne tik buvusioje „sovietinėje erdvėje“, bet ir visame pasaulyje. Atrodo neįtikėtina, bet Putino čekistų voratinkliai apraizgę net Ameriką. Tai matome iš JAV prezidento rinkimų, kur paviešinami vienam pretendentui, palankiai vertinamam Kremliaus, naudingi konkurento „kompromatai“ (kompromituojanti medžiaga), o įtarimai, kas tai galėjo padaryti, krenta ant rusų programišių, įsilaužusių į demokratų kompiuterius.

Teisus buvo „The Economist“ vyresnysis redaktorius britas Edvardas Lukašas (Edward Lucas), pasakęs, kad „Vakarai per ilgai miegojo“: kol Vakarų pasaulis džiaugėsi pasibaigusiu Šaltuoju karu, pralaimėjusioji pusė nesnaudė ir rengė revanšą.”

Kęstutis Šilkūnas

BRATISLAVOJE – KERTINĖS DISKUSIJOS DĖL ES ATEITIES

Penktadienis, rugsėjo 16 d. (Bratislava). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Bratislavoje dalyvauja ES 27 šalių viršūnių susitikime. Šio susitikimo tikslas – aptarti po „Brexit“ balsavimo susiklosčiusią situaciją Europoje, nustatyti ES piliečiams aktualiausius klausimus ir pradėti konsultacijų procesą, kokia Bendrija turėtų būti ateityje, iš jos pasitraukus Jungtinei Karalystei.

ES Tarybai pirmininkaujančios Slovakijos sostinėje

(Atkelta iš 3 psl.)

KAI KURIOS GABIŲ EKONOMISTŲ KLAIDOS

cijos lygio praktiškai jokios vertės nebeturi.

Didžiausias alaus gamintojas, pritrūkęs salyklo nutraukė produkciją, kaip ir firma „Coca Cola“, pristigusi cukraus. Nepritekliai matomi beveik visur. Šalis labai priklausoma nuo maisto ir vaistų importo, tačiau už daug ką nebepajėgia atsilyginti. Užtat plinta niokojimai, plėšimai, juodoji prekyba.

1998 m. išrinktas prezidentu, buvęs partizanų kovotojas H. Chavezas ėmėsi įvesti „XXI-ojo amžiaus socializmą“, suvalstybino tūkstančius įmonių, atėmė ūkiui pagrindą ir galimybę gaminti ką nors kita nei naftą, bet gausiu iš jos tekančių dolerių srautu sugebėjo į save palenkėti didelę vargingųjų visuomenės dalį. Jiems ir savo paties pasekėjams H. Chavezas kasmet išdalindavo po 8 milijardus dolerių.

Bet visa tai ir privedė prie dabartinės katastrofos. Nors kai kurių produktų kainos, pavyzdžiui, miltų ir pieno, valstybės įsakymu žemos ir net nepadengia gamybos išlaidų, tačiau priėjimas prie prekių racionuojamas, skaičius tapybės kortelėje nulemia, kokiomis dienomis galima prekybos centruose apsipirkinėti, ligoinėse trūksta medikamentų, net deguonies kvėpavimo aparatams.

Parlamento rinkimuose gruodį laimėjo jungtinė opozicija MUD, tačiau prezidentas N. Maduro iš visų jėgų priešinasi tam, kad socializmo projekto būtų atsisakoma.

Opozicija norėtų prezidentą pašalinti per apkaltą, tačiau jis valdo įsakais, kurie jam ir kariuomenei suteikia vis daugiau įgaliojimų. Stebėtojai baiminasi, kad konfliktas gali baigtis kruvinais, – rašo Ch. Steineris dienraštyje „**Neue Zürcher**“.

Mykolas Drunga, LRT

surengtas susitikimas vyksta jau nedalyvaujant Jungtinei Karalystei.

Lietuvos vadovė pabrėžė, kad Europos Sąjunga atsidūrė lūžio taške, kai būtina labai rimtai apsispręsti dėl Bendrijos ateities vizijos, diagnozuoti problemines sritis, jas taisyti ir tobulinti.

Prezidentės teigimu, pasitikėjimas ES bus atkurtas tik tuomet, kai Europos žmonės supras, kad įsiklausoma į jų lūkesčius, ir pamatys labai konkrečius rezultatus įveikiant migracijos krizę, veiksmingai kovojant su terorizmu, stiprinant Bendrijos vidinį ir išorinį saugumą, sėkmingai skatinant ekonomiką.

Šalies vadovės teigimu, šiuo kertiniu ES momentu valstybės narės privalo išlaikyti vienybę, ieškoti to, kas jas jungia, nepasiduoti skirtingų takoskyrų įtakai.

Susitikime trumpai aptartas pernai Paryžiuje pasiektas susitarimo dėl Klimato kaitos ratifikavimo procesas, kalbėta apie sudėtingą padėtį Bulgarijoje prie ES išorinės sienos su Turkija, kur šiuo metu susiduriama su padidėjusiu migrantų srautu.

LIETUVA UŽSIENIO RINKOSE PASISKOLINO 450 MLN. EURŲ

Rugsėjo 15 d. Lietuva tarptautinėse kapitalo rinkose 450 mln. eurų nominalia verte papildė pernai išleistą 20 metų trukmės emisiją, už kurią mokamos 2,125 proc. metinės palūkanos. Iki papildymo šios emisijos dydis siekė 750 mln. eurų, dabar – 1,2 mlrd. eurų.

„Siekėme išnaudoti palankią padėtį finansų rinkose tam, kad kuo ilgesniam laikui fiksuotume žemas palūkanas. Šiuo papildymu taip pat padidinome mūsų ilgiausios trukmės emisijos likvidumą antrinėje rinkoje, tai leis ateityje paprasčiau nustatyti skolinimosi kainą. Kaip numatyta 2016 metų vyriausybės skolinimosi programoje, šiomis lėšomis bus finansuojamas biudžeto deficitas, jos taip pat bus naudojamos pinigų srautams

KAUNE PAGERBTI UŽ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ KOVOJĘ ŽYDAI

Kauno senamiestyje atidengta žydų karių, dalyvavusių Lietuvos Nepriklausomybės kovose, sąjungai skirta atminimo lenta.

1933-aisiais įkurtai organizacijai priklausė apie tris tūkstančius narių Kaune ir provincijoje, jie ugdė patriotizmą ir lojalumą Lietuvai, skatino lietuvių bei žydų bendradarbiavimą.

20 žydų, pasižymėjusių ko-

Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė neformaliame Europos Vadovų Tarybos posėdyje Bratislavoje. Iš kairės: Europos Vadovų Tarybos Prezidentas Donaldas Tuskas, Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Slovakijos Ministras Pirmininkas Robertas Fico ir Europos Komisijos pirmininkas Jeanas-Claude'as Junckeris.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr./Robertas Dačkus

JAV IR ES TĘS DERYBAS DĖL LAISVOSIOS PREKYBOS

Europos Sąjunga ir Jungtinės Valstijos rugsėjo 15 d. paragino užtikrinti „kiek įmanoma didesnę pažangą“ per ateinančią mėnesį Niujorke vyksiantį derybų dėl didžiulio masto laisvosios prekybos sutarties naują etapą.

Abi pusės paskelbė šį pranešimą po vėliausio Briuselyje vykusio derybininkų susitikimo, nors Europoje tyro nerimas, kad ši sutartis gali pabloginti 28 šalių bloko standartus svarbiose srityse, tokiose kaip sveikatos apsauga ir socialinė rūpyba.

ES prekybos komisarė Cecilia Malmstroem susitiko Briuselyje su JAV prekybos atstovu Michaelu Fromanu, kad „įvertintų, kaip vyksta derybos“ dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės (TTIP).

C. Malmstroem anksčiau pripažino, kad sutartis nebus sudaryta iki šių metų pabaigos, kaip buvo planuota 2013-aisiais, prasidėjus deryboms.

Tačiau bendrame pranešime sakoma: „Įvyko geras susitikimas, per kurį apžvelgėme pasiektą reikšmingą pažangą, taip pat aptarėme tolesnius žingsnius, kad judėtume į priekį. (...) Nurodėme savo grupėms padaryti kiek įmanoma didesnę pažangą per kitą etapą, suplanuotą Niujorke savaitę nuo spalio 3-osios“, – nurodoma pranešime.

Prancūzijos prezidentas Francois Hollande'as yra pareiškęs, kad joks susitarimas nebus pasiektas iki JAV prezidento Baracko Obamos atsistatydinimo ateinančių sausį.

Prancūzų jaunesnysis preky-

bos ministras Matthiasas Feklis rugsėjo 14 d. sakė, kad siūlomas susitarimas nebėra politiškai palaikomas Prancūzijoje, bet pripažino, kad Paryžius negali blokuoti šių derybų.

Tuo tarpu Lietuva ir dar 11 Europos šalių rugsėjo 16 d. paragino Europos Komisiją dėti pastangas pasiekti sutarimą su Jungtinėmis Valstijomis dėl laisvos prekybos.

Baltijos, Šiaurės šalių ministrai, Britanijos, Airijos, Italijos, Ispanijos, Portugalijos ir Čekijos atstovai Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės (TTIP) sutartį pavadino „galimybe nustatyti prekybos taisykles 21-ajame amžiuje“.

TTIP taptų didžiausia pasaulyje laisvosios prekybos zona nuo Havajų iki Lietuvos ir turėtų 850 mln. vartotojų, bet šis klausimas buvo it karšta bulvė permetinėjamas derybų partnerių vieni kitiems, ypač artėjant svarbiems rinkimams Jungtinėse Valstijose, Prancūzijoje ir Vokietijoje.

Nutekinta informacija apie siūlomą sutartį sukėlė daugelio europiečių susirūpinimą, kad Europa praras galimybę kontroliuoti opias sritis – pavyzdžiui, pesticidų ir hormonų naudojimą žemės ūkyje.

Dar vienas prieštaringai vertinamas klausimas – planai įkurti specialų teismą, turintį sparčiai nagrinėti bendrovių ieškinius prieš vyriausybes dėl reglamentavimo pažeidimų. Sutarties priešininkai tvirtina, kad tokiu būdu verslui būtų suteikta galia blokuoti viešąjį interesą, ypač jautrioje socialinėje ir aplinkosaugos srityse. **LRT**

ATKURTOS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS TARPTAUTINIO PRIPAŽINIMO 25-MEČIO PROGA – RENGINYS AMBASADOJE JAV

Atkurtos Lietuvos nepriklausomybės tarptautinio pripažinimo 25-mečio proga Lietuvos ambasadoje JAV surengtas renginys, kuriame dalyvavo užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, Lietuvai nepriklausomybės atkūrimo byloje itin padėjęs ir neseniai Truman-Reagan laisvės apdovanojimą gavęs profesorius Paulas Goble'as, daugelį metų Lietuvos okupacijos nepripažinimo politiką tyrinėjęs buvęs JAV ambasados Vilniuje vadovo pavaduotojas dr. Damianas Leaderas, JAV sankcijų politikai vadovaujantis ambasadorius Danielis Friedas.

Renginyje kalbėta, kaip JAV formulavo ir įgyvendino 1940 m. įvykdytos Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo politiką, aptarti JAV ir Baltijos valstybių santykiai 1990–1991 m. Renginyje pristatyti istorinių tyrinėjimų rezultatai ir diskutuota, kaip šiandien JAV, Europos Sąjunga ir kitos Jungtinių Tautų Chartiją bei tarptautinę teisę gerbiančios šalys turėtų elgtis Krymo aneksijos ar Gruzijos ir Moldovos teritorinio vientisumo pažeidimų atvejais.

Diskusijos dalyviai pažymėjo principingos ir vertybės

LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius dalyvavo Lietuvos ambasadoje JAV surengtame renginyje Atkurtos Lietuvos nepriklausomybės tarptautinio pripažinimo 25-mečio proga.

LR URM nuotr.

mis paremtos politikos istorinę reikšmę, pabrėžė nepripažinimo politiką Krymo aneksijos, neteisėtai okupuotų Gruzijos ir Moldovos teritorijų atžvilgiu.

L. Linkevičius dėkojo JAV už ilgametę okupacijos nepripažinimo politiką ir ragino išmokyti istorijos pamokas.

„Simboliška, kad ši diskusija vyksta pastate, kuris visus penkiasdešimt sovietinės

okupacijos metų išliko laisvės ir vilties židiniu ne tik lietuviams, bet ir daugeliui Sovietų imperijos pavergtų tautų”, – sakė Lietuvos diplomatinės vadovas.

Ministras padėkojo P. Goble'ui ir D. Leaderui, kurie pasidalijo prisiminimais ir kruopščiai atlikta istorinių dokumentų analize.

„Jūsų atliktas darbas yra

dar vienas priminimas, kaip svarbu išmokyti istorijas pamokas. Negalime likti abejingais, nieko neveikti ar tiesiog užmerkti akis prieš vykdomus nusikaltimus, agresiją ar valstybių suvereniteto pažeidimus. Privalome nuolat reikalauti, kad būtų kaip galima greičiau atstatytas Moldovos, Gruzijos ir Ukrainos teritorinis vientisumas. Tyla agresijos atveju yra

agresoriaus sąjungininkas”, – sakė L. Linkevičius.

Renginyje taip pat dalyvavo diplomatinio korpuso atstovai, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Ukrainos, Moldovos, Gruzijos ir kitų valstybių bendruomenių vadovai bei atstovai, JAV totorių bendruomenės prezidentė ir kiti žinomi bei iškilūs asmenys.

LR URM

LIETUVOS IR LATVIJOS GYNYBOS MINISTRAI APTARĖ KARINIUS ĮSIGIJIMUS

Latvijos gynybos ministras R. Bergmanis ir Lietuvos krašto apsaugos ministras Juozas Olekas Vilniuje, 2015 m. liepos mėn.

KAM archyvo nuotr.

Rugsėjo 15 d. LDK Vytenio bendrosios paramos logistikos batalione Marijampolėje vyko krašto apsaugos ministro Juozo Oleko ir Latvijos gynybos ministro Raimondo Bergmanio (Raimonds Bergmans) susitikimas. Ministras aptarė dvišalį bendradarbiavimą gynybos srityje, NATO sutartas saugumo ir atgrasymo priemones, priimančiosios šalies paramą atvykstantiems tarptautiniams batalionams.

Ministrų susitikimo metu pasirašė bendrą pareiškimą, pagal kurį Lietuva ir Latvija bendradarbiaus, siekdamos sinchronizuoti karinės įrangos pirkimus. Tai padės stiprinti regiono saugumą, prisidės prie NATO saugumo ir atgrasymo priemonių stiprinimo ir kitų aljanso iniciatyvų įgyvendinimo.

Ministrai taip pat kalbėjo apie šių metų liepą Varšuvoje NATO sutartas Baltijos regi-

ono saugumą stiprinsiančias priemones – tarptautinių batalionų kovinių grupių dislokavimą Baltijos šalyse ir Lenkijoje. NATO sutarė, kad tokiame tarptautiniam batalionui, kurį sudarys NATO sąjungininkų kariai, Lietuvoje vadovaus Vokietija, Latvijoje – Kanada. Ministras taip pat apsiėmė informacija apie šalių planus ir nuveiktus darbus ruošiantis tarptautinių vienetų atvykimui jau kitų metų pradžioje. **KAM**

TVF PATVIRTINO 1 MLRD. DOLERIŲ IŠMOKĄ UKRAINAI

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) rugsėjo 14 d. nusprendė tęsti finansinės pagalbos Ukrainai programą ir patvirtino 1 mlrd. JAV dolerių išmoką, kurią buvo delsiama pervesti, nes nerimauta dėl korupcijos šioje šalyje.

Kijevas nuo praėjusių metų rugpjūčio laukė, kada bus atnaujintas skolinimas pagal 17,5 mlrd. dolerių pagalbos programą, turinčią padėti stabilizuoti šalį, apimtą didelių neramumų, kai 2014 metais buvo nuverstas jos prorusiškas prezidentas Viktoras Janukovyčius.

Per dvejus metus trukusį karą Ukrainos ekonomika smarkiai susitraukė: 2015-aisiais bendrasis vidaus produktas sumažėjo 9,9 procento.

Po rugsėjo 14 d. priimto TVF direktorių valdybos sprendimo Ukrainai bus gauta iš viso jau 7,62 mlrd. dole-

rių, sakoma fondo pranešime.

Valdyba nurodė, kad patvirtino šią išmoką, nors Ukraina neįvykdė kai kurių pagalbos programos uždavinių – be kita ko, reikalavimų sumažinti valstybės skolą, padidinti atsargas ir sušvelninti apribojimus valiutos keitimo operacijoms.

TVF generalinė direktorė Christine Lagarde vasarį nurodė, kad atnaujinti finansavimą Ukrainai gali būti sudėtinga, jeigu Kijevas nesiims reikšmingų pastangų kovoti su korupcija ir vykdyti reformas. Reikalaujamos reformos nepopuliarios visuomenėje, bet įstatymų leidėjai sutiko imtis fondo pasiūlytų priemonių.

Rugsėjo 14 d. patvirtinta 1 mlrd. dolerių išmoka buvo mažesnė negu ankstesnė Ukrainai pervesta suma 1,6 mlrd. dolerių, bet fondas šio skirtumo nepaaiškino. **LRT**

EK SIUNČIA EKSPERTUS Į BALTARUSIJĄ DĖL ASTRARO AE

Baltarusijos ir Europos Komisijos (EK) atstovai Minske ir Astrave aptars statomos atominės elektrinės (AE) saugumo problemas ir būsimus streso testus. Baltarusijoje lankysis Energetikos generalinio direktorato atstovų delegacija.

Delegacijai vadovaus direktorato direktoriaus pavaduotojo Gerassimosas Thomasas.

Lietuva kritikuoja Baltarusiją, kad statant jėgainę nesilaikoma saugumo standartų.

LRT

FELIKSO STUNGEVIČIAUS ARCHYVAS – TAUTŲ SĄRYŠIO ATSPINDYS

Iš kairės: LTSC vicepirmininkė Loretą Timukienė, Urugvajaus konsulato pirmoji sekretorė Rosio Machado Alberttis, Urugvajaus generalinis konsulas Beraldo R. Nicola LTSC Muzikologijos archyve. *LTSC nuotr.*

Lituanistikos tyrimo ir studijų centre – dar vienas svarbus archyvas.

Kartais sakoma, kad archyvai nėra svarbus dalykas, nes praeitis esą tik atima laiką ir nieko neduoda... Su tokia nuomone, nors ją galima ir suprasti, labai sunku sutikti,

bent jau dirbant archyvuose.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centre saugomas Felikso Stungevičiaus archyvas. Feliksas Stungevičius – ekonomistas, vertėjas, gimęs 1920 m. Maskvoje, jūrų kapitono Igno ir Sofijos Stungevičių šeimoje. Vaikystėje šeima

emigravo į Urugvajų. Baigęs mokslus Urugvajuje, jis keletą metų dirbo Lietuvos konsulate, o 1942 metais tapo Urugvajaus vicekonsulu Čikagoje. Nuo 1950 metų buvo Urugvajaus garbės konsulas Čikagoje. Nors pagal išlikusius archyvinius dokumentus neatrodo, kad F. Stungevičius buvo labai aktyvus lietuviškoje veikloje, tačiau ryšiai su lietuviais visai nenutrūko. Bene daugiausia jis bendravo su lietuviais jėzuitais, kuriuos ilgą laiką rėmė. Jis taip pat tvirtino ir norinčių keliauti į Urugvajų vizas, taigi archyve esama ir t. Broniaus Krištanavičiaus, ir vysk. Vincento Brizgio vizų prašymai ir kelionės dokumentai.

Dar vienas įdomus dokumentas, rastas archyve nėra visiškai tiesiogiai susijęs su F. Stungevičiaus asmenybe, tačiau puikiai parodo, kaip kartais persipina tautų likimai. Taigi archyve saugomas 1951 m. dokumentas, kuriuo kreipiamasi į Urugvajaus konsulą F. Stungevičių ir tvirtinama, kad asmuo yra ilgametis Telšių rabinų mokyklos (kolegijos) Clevelande darbuotojas. Pasidomėjus, kodėl gi Clevelande gyvuoja mokykla lietuviško miesto pavadinimu, pasirodė, kad ši mokykla, įsteigta 1875 metais Telšiuose.

Čia rabinai Eliezeris Gordonas ir Šimonas Škopas sukūrė mokyimo koncepciją, kurią naudoja studijuojantys Torą visame pasaulyje. 1939-1940 metais, Lietuvą okupavus sovietams, mokykla buvo uždaryta, tačiau 1941 metais tuo pačiu pavadinimu atsikūrė JAV, Klivlande (Cleveland).

Fonde taip pat saugomas ir Felikso bei Igno Stungevičių susirašinėjimas ispanų kalba, bei Felikso rinkta pašto ženklų kolekcija. Taip pat esama ir asmeninių laiškų Ignui bei Sofijai Stungevičiams anglų, ispanų, rusų ir lenkų kalbomis. Nenuostabu, kad lietuvių ir lenkų kraujo turėjęs bei šešias kalbas mokėjęs Feliksas Stungevičius sėkmingai vadovavo vertimų ir spausdinimo kompanijai.

Dalis F. Stugevičiaus sukaupto archyvo, susijusio

su Urugvajaus konsulato Čikagoje veikla, buvo perduota Urugvajaus konsulatui, kurio atstovai apsilankė Lituanistikos tyrimo ir studijų centre. Pasak Rosio Machado Alberttis, Urugvajaus konsulato pirmosios sekretorės, F. Stungevičius „buvo žinomas kaip puikus mūsų šalies [Urugvajaus] garbės konsulas. Jis daugelį metų dirbo ir skyrė savo laiką urugvajiečių bendruomenei Čikagoje“. Urugvajaus konsulas palinkėjo sėkmės Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui bei pasidžiaugė, kad ši organizacija rūpinasi ne tik savo, bet ir kitų tautų kultūrinio paveldo išsaugojimu.

Kristina Lapienytė, LTSC vykdomoji vicepirmininkė

Straipsnyje naudota si informacija iš TELSHE YESHIVA - The Encyclopedia of Cleveland History.

Dokumentas iš LTSC archyvo Felikso Stungevičiaus fondo. *LTSC nuotr.*

TREMTIES VAIKAI

Tai mažųjų tremtinių atsiminimai iš netrukus Lietuvoje pasirodančios Kaune gyvenančio rašytojo Stanislovo Abromavičiaus trečiosios serijos „Tremties vaikai“, kurią leidžia Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, knygos. Juose skaudžios vaikų, pasmerktų Sibiro šalčiams ir badui, atsiminimai.

STANISLOVAS GIEDRA

Gyvenome Kretingos apskrityje Darbėnų valsčiuje Peldžių kaime. Turėjome 28 hektarus dirbamos žemės, 6 hektarus miško, gražų namą, klėtį, tvartą, daržinę šienui ir kitiems pašarams, meistarinę, arklidę. Laikėme du arklius, keturias karves, per dešimt avių, daug žąsų, kalakutų, vištų. Turėjome apie dešimt bičių avilių. Tėveliai Nikodemai ir Veronika (Stasytė) Giedros susilaukė vienuolikos vaikų, tačiau pilnametystės sulaukėme penki: Birutė, Onutė, Elytė, Jonas ir aš, Stanislovas.

Žiūriu į tėvelio vestuvių nuotrauką, darytą 1930 metų vasario 16 dieną, stengiuosi prisiminti matytus veidus. Seneliai iš tėvelio pusės Feliksas ir Elena (Liebaitė) Giedros, trys jų sūnūs: Nikodemai, Tadas, Antanas. Mamos tėveliai Jonas ir Ona (Bertašiūtė) Stasiai, jų vaikai: Jonas, Juozapas, Justinas, Veronika, Bronė.

1948 metų gegužės 22 rytą mūsų ištremti atvyko kareiviai ir stribai, lydimi partinių darbuotojų, tarp kurių buvo toks S. Markauskas iš Darbėnų. Tą dieną turėjome paminėti sesers Elytės penkioliktoją gimtadienį... Pasiruošti ilgai kelionei leido pusę valandos. Krovėme į maišus drabužius, duoną, miltus, lašinius, dešras. Iš pradžių tremiamuosius sugrūdė į kaimo mokyklos pastatą. Iš čia nepastebėtoms pavyko pabėgti vyresniosioms seserims – septynioliktoji einančiai Birutei ir šešiolikmetei Onutei. Sodyboje liko nevaikščiojanti močiutė Ona Giedrienė, kuri greitai mirė. Seserys slapstėsi, glaudėsi net pas partizanus, kurie mūsų šeimai buvo pažįstami. Gal po metų joms pavyko prisiregistruoti ir apsigyventi mūsų namuose, kurie buvo išvogti, išneštas turtas ir derlius, išvesti gyvuliai.

Mus, tris vaikus su tėveliais, nuvežė į Kretingos geležinkelio stotį, o jau vakare

išriedėjome į šiaurę. Vagone buvo apie penkiasdešimt žmonių. Tarp mūsų buvo Valė Gedrimienė su kelių mėnesių amžiaus kūdikiu. Jis klykė, smarkiai viduriavo, motina neturėjo kuo jį maitinti, tik girdė pasaldintu vandeniu. Durys ir langeliai užkalti, buvo tamsu, tvanku, neturėjome vandens. Nutolus nuo Lietuvos, kareiviai nuo langelių nuplėšė užkaltas lentas, sustojimuose atidarydavo duris ir varė po vagonais atlikti gamtinių reikalų. Vieno sustojimo metu mačiau, kaip iš gretimo vagono iškėlė vyriškio kūną ir paguldė šalia begių. Traukinys nuvažiavo to-

lyn. Man tada buvo aštuoneri.

Atvažiavus į Novosibirską, nuvedė į pirtį. Paskubomis apsiplovėme drungnu vandeniu ir vėl buvome suvaryti į vagonus. Keliaavome toliau... Po kelių parų pasiekėme Irkutską. Ešeloną nuvarė į atokesnę vietą miesto pakraštyje, išlaipino, o daiktus susikrovėme prie begių. Buvo vėlus vakaras, ėmė lynoti. Po kurio laiko senolius ir vaikus nuvedė į tuščias kareivines... Tą naktį mirė senutė Serapininė. Savieji suvyniojo į baltą paklodę, o iš ryto kareiviai kūną kažkur išnešė.

Vos išaušus, privažiavo daug sunkvežimių, atvykė-

liai rinkosi tremtinius tarsi turguje. Neįsivaizduojamai blogais keliais visą dieną tą šimtą kilometrų vežė į Bolšaja Rečka gyvenvietę. Ten baigėsi varginanti trijų savaičių kelionė į pasaulio kraštą.

Atsivežtus daiktus susikrovėme buvusioje valgykloje. Čia buvo paruošti narai. Paliko senus, sergančius, vaikus, o kitus, kas tik galėjo dirbti, išvežė į taigą už 32 kilometrų statyti tremtiniais barakų.

Gyvenvietė buvo prie Angaros upės. Kitame jos krante matėsi geležinkelio bėgiai, kuriais vagonuose, pridengtuose brezentu, be perstojo keliavo karinė technika. Sklido kalbos, kad toje vietoje yra karinė gamykla, todėl ten patekti tremtiniais buvo griežtai draudžiama. Nusikaltusius teisė ir įkalindavo lageriuose. Mūsų gyvenvietėje buvo miško pramonės ūkis, kuris vadinosi „Bolšorečkyj lespromchoz“. Vandenį buitiniams reikmėms sėmėme iš upės, valgį gamino primityvioje virtuvėlėje lauke. Dar turėjo iš Lietuvos atsivežtų maisto produktų. Kadangi maisto kortelių mums nedavė, nes neužsidirbome, tai vietos parduotuvėje apsipirkti negalėjome, be to, ir pinigų neturėjome.

(Bus daugiau)

Giedrų šeima tremtyje prie tėvelio kapo, 1951 metai.

DONALD J. TRUMP KOVA SU NESĖKMĖS PRANAŠAIS

Respublikonų kandidatas į JAV prezidento postą Donald J. Trump neseniai pašalino kai kuriuos savo rinkimų kampanijos patarėjus. Šio staigaus žingsnio efektas yra aiškiai jaučiamas ir pastebimas. Jo kalbos tonas tapo daug švelnesnis, polinkis nukrypti nuo svarstomos temos sutramdytas. Jis garsiai kalba apie problemas, liečiančias didelį skaičių JAV piliečių bei legalių gyventojų. Šios dalies gyventojų svarba rinkimams yra didelė, ypač tų, kurie turi teisę balsuoti. Pagal įvairias apžvalgas ir apklau-

sas, Ohio (Ohajo) valstijoje, rinkiminėse prezidentinėse varžybose prieš Demokratų kandidatę Hillary Clinton, Donald J. Trump pirmauja. Š.m. rugsėjo 14 d. 7 v.v. Canton Memorial Civic Center (Kantono memorialinis piliečių centras), apie 50 mylių į pietus nuo Cleveland, Ohio (Klivando, Ohajo), įvyko Donald J. Trump šalininkų-rėmėjų suvažiavimas. Jame beveik 45 minučių Donald J. Trump entuziastingai kalbėjo apie mus visus (įskaitant ir Ohio (Ohajų)) varginančias pro-

blemas, minėjo dabartinės JAV administracijos sukurtų taisyklių skaičių ir išdėstė savo planus bei jų įgyvendinimą jam tapus JAV prezidentu. Pagal skelbiamą informaciją, šis centras gali sutalpinti 5200 sėdinčiųjų, tačiau, įskaitant stovinčius ar sėdinčius ant papildomų kėdžių, šiame renginyje dalyvavo arti 6000 žmonių. Jų dėmesys kalbėtojui nekėlė abejonių. Savo paramą ir pritarimą Donald J. Trump jie įrodė gausiais ir garsiais plojimais bei šūksniais.

Algirdas V. Matulionis

Donald J. Trump šalininkų-rėmėjų suvažiavimas. A.V.Matulionio nuotr.

LENKIJA

LIETUVIŠKAI
VIDUGIRIŲ MOKYKLAI
– 100 METŲ

LR užsienio reikalų viceministras Mantvydas Bekešius rugsėjo 17 dieną dalyvavo lietuviškos Vidugirių pagrindinės mokyklos 100-mečio šventėje. Sveikindamas mokytojus, moksleivius ir visą Punsko krašto bendruomenę, viceministras pabrėžė Vidugirių mokyklos svarbą puoselėjant ir saugant lietuviybę, palai-

kant ryšius su Lietuva ir kartu perdavė Ministro Pirmininko Algirdo Butkevičiaus ir užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus sveikinimus mokyklos bendruomenei šios reikšmingos sukakties proga. „Mokykla – tai ne tik sienos ir plytos, mokykla esate jūs – mokiniai, mokytojai ir visa mokyklos bendruomenė. Jūsų mokyklos puoselėjamos vertybės ir lietuviybė prisideda prie draugiškų mūsų bendruomenių ir Lietuvos – Lenkijos santykių kūrimo. Nepaisant to, kad vis at-

siranda norinčių įkalti plėštą tarp mūsų draugiškų šalių – jiems tas nepavyks, nes esate jūs, kurie statote mus jungiančius tiltus”, – sakė M. Bekešius. Viceministras dalyvavo Vidugirių mokyklos 100-tojo jubiliejaus mišiose Vidugirių koplyčioje, taip pat aplankė Seinų lietuvių „Žiburio” mokyklą, padėjo gėlių prie Antano Baranausko paminklo Seinuose ir Beržininkų kapinėse prie Lietuvos karių, žuvusių už Tėvynės laisvę, kapų.

LR URM

ARGENTINA

Buenos Airės švenčia Lietuvą. Buenos Airių miesto savivalda šįmet parengė programą, skirtą kitataučių bendruomenių, kurios savaitgaliais pasirodo prie Gegužės aikštės su savo šokiais, choriais, valgiais, meno ir kitais tautinio paveldo pavyzdžiais, šventei. Sekmadienį, rugpjūčio 28 d., lietuvių bendruomenė dalyvavo kartu su geriausio pasisekimo sulaukusia Austrijos bendruomene Argentinoje. Dalyvavo lietuvių kultūros draugija „Nemunas”, Aušros Vartų parapija, Argentinos lietuvių sąjunga, Argentinos lietuvių centras, Olgbruno muziejus, „Mindaugo” lietuvių katalikų draugija, „Laisva Lietuva Tandil”, Kordobos provincijos „Kalnų saulė” ir Susivienijimas lietuvių Argentinoje. Dėkojame visiems mūsų draugijos nariams, prisidėjusiems savo pastangomis šiame renginyje. **Lanuso miesto meras aplankė mūsų draugiją.** Lanuso miesto meras Nestoras Grindetti rugpjūčio 12 d. aplankė mūsų draugiją kartu su kitais Savivaldybės pareigūnais. Juos sutiko keli SLA Valdybos nariai, su kuriais svečiai pasikalbėjo apie mūsų veiklą. **Susivienijimo lietuvių Argentinoje inf.**

SHERROD BROWN
OHIO
COMMITTEES:
AGRICULTURE, NUTRITION,
AND FORESTRY
BANKING, HOUSING,
AND URBAN AFFAIRS
FINANCE
VETERANS' AFFAIRS

United States Senate
WASHINGTON, DC 20510 - 3505

April 5, 2016

Mr. Algirdas V. Matulionis
American-Lithuanian Press and Radio Association – Viltis
PO Box 19010
Cleveland, Ohio 44119

Dear Friends:

Please allow me to extend my congratulations as you celebrate the 100th anniversary of the publication *Dirva*.

Achieving this milestone reflects your continued commitment to individuals, families and communities throughout Northeastern Ohio. By serving Cleveland’s growing Lithuanian population, *Dirva* has celebrated the importance of community and allows those in Ohio to experience the richness of the Lithuanian culture. Dedicated citizens like you strengthen families and the very fabric of our state.

Once again, congratulations on this special anniversary. I wish you all the best for the years ahead.

Sincerely,

Sherrod Brown
United States Senator

Š.m. balandžio 5 d. Amerikos lietuvių spaudos ir radijo draugijos „Viltis” pirmininkas A.V.Matulionis gavo sveikinimą „Dirvos” laikraščio 100-čio jubiliejaus proga.

LIETUVOJE VYKO JAV KIBERNETINIO SAUGUMO SPECIALISTŲ ORGANIZUOJAMAS SEMINARAS

Vilniuje vyko tarptautinis kibernetinės gynybos seminaras „Kibernetinės pastangos“ („Cyber Endeavor 2016“).

LR KAM nuotr.

Rugsėjo 13-15 d. Lietuvos kariuomenės Jungtinis štabas kartu su Jungtinių Amerikos Valstijų karinių pajėgų Europoje vadavieta, bendradarbiaudami su Vilniaus Gedimino technikos universitetu organizavo tarptautinį kibernetinės gynybos seminarą „Kibernetinės pastangos“ („Cyber Endeavor 2016“).

Seminare dalyvavo ryšių ir informacinių sistemų specialistai iš Lietuvos kariuomenės, NATO šalių atstovai, paskaitas ir praktinius užsiėmimus vedė bei patirtimi dalijosi JAV

kibernetinės gynybos specialistai.

Pasak Jungtinio štabo ryšių ir informacinių sistemų valdybos viršininko pulkininko leitenanto Rimo Kazlausko, kibernetinė erdvė neturi sienų, todėl būtina bendromis šalių pastangomis rengtis šioje srityje išskylantiems iššūkiams.

Lietuvos kariuomenės ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto atstovų teigimu, tokie seminarai skatina akademinės bendruomenės ir kariuomenės bendradarbiavimą, prisideda prie šalies kiberneti-

nės gynybos užtikrinimo.

Vilniuje surengtame seminare didžiausias dėmesys buvo skirtas apsaugai nuo kenksmingo programinio kodo, jų aptikimo būdams ir analizei.

Pasak Vilniaus Gedimino technikos universiteto Mokslo ir inovacijų prorektorius prof. habil. dr. Antano Čenio, universiteto dėstytojai ir doktorantai turėjo galimybę susipažinti su naujaisiais karybos praktikoje taikomais technologiniais metodais ir įrankiais.

LR KAM

LDK VYTENIO BATALIONE MEDALIAIS APDOVANOTI JAV KARIAI

Rugsėjo 15 d. krašto apsaugos ministras Juozas Olekas LDK Vytenio bendrosios paramos logistikos batalione Marijampolėje tarnybą baigusiems Jungtinių Amerikos Valstijų kariams įteikė Lietuvos kariuomenės vado medalius „Už tarpusavio paramą“.

Nuo birželio pabaigos apie 40 JAV karių iš JAV sausumos pajėgų 3-69 sunkiosios ginkluotės bataliono užtikrino kitų Lietuvoje dislokuotų rotacinių JAV pajėgų logistinį aprūpinimą, dalyvavo bendruose mokymuose su Lietuvos kariais, atliko bataliono vandens valymo įrenginio diagnostikos ir remonto darbus, gabenė karių pratyboms skirtus krovinius iš Klaipėdos į Ruklą.

Krašto apsaugos ministras padėkojo išvykstantiems JAV kariams už bendras pratybas su mūsų kariais esant dabartinei geopolitinei situaciją, puikią jų tarnybą, užtikrinant sklandų JAV rotacinių pajėgų logistinį aprūpinimą, taip pat Lietuvos kariams perduotą patirtį, prisidedant prie visų mūsų bendrų pastangų užtikrinant saugumą Baltijos regione.

Rotaciją LDK Vytenio batalione baigiančius karius pakeis per 20 JAV sausumos pajėgų karių iš 173-ios pėsti-

Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas Jungtinių Amerikos Valstijų kariams įteikė Lietuvos kariuomenės vado medalius „Už tarpusavio paramą“.

LR KAM nuotr.

ninkų brigados.

JAV sausumos pajėgų kariai Baltijos šalyse ir Rytų Europoje rotuojasi nuo 2014 metų pavasario, kaip dalis JAV sausumos pajėgų operacijos Rytinėje aljanso dalyje „Atlanto ryžtas“ (angl. „Operation Atlantic Resolve“). Tuo JAV demonstruoja savo kolektyvinės gynybos išipareigojimą NATO sąjungininkams užtikrinant saugumą po agresyvių Rusijos veiksmų Ukrainoje.

Šiuo metu Lietuvoje kartu su mūsų kariais treniruojasi per 250 JAV karių. Rugsėjo 13 d į Lietuvą atvyko nauja JAV rotacinių pajėgų pamaina – kariai iš Jungtinių Amerikos Valstijų karių iš 173-osios oro desanto brigados (angl. 173rd Airborne Brigade). Bendrais JAV ir Lietuvos karių mokymais regione, pačių karių sugebėjimais toliau bus didinama NATO sąveika ir bendras saugumas.

LR KAM

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius Lietuvos Prezidentės Dalios Grybauskaitės vadovaujamos delegacijos sudėtyje rugsėjo 17 d. išvyko į Niujorką dalyvauti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 71-os sesijos bendruosiuose debatuose ir kituose aukšto lygio renginiuose. Šiųmetinės Generalinės Asamblėjos bendrųjų debatų tema – 2015 m. patvirtintos Vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimas: „Darnaus vystymosi tikslai: universalus siekis pakeisti pasaulį“ (SDGs - universal push to transform our world).

Atkurtos Lietuvos Respublikos tarptautinio pripažinimo ir narystės Jungtinių Tautų Organizacijoje 25-ųjų metinių proga Užsienio reikalų ministerija Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose rugsėjo 15 dieną surengė konferenciją „Vieninga, laisva ir taiki Europa 2040“ (Europe Whole, Free and at Peace – 2040).

Daugiau nei 200 susirinkusių svečių sveikino Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus Ban Ki-moono sveikinimo kalbą Lietuvai perdavė Jungtinių Tautų biuro Ženevoje generalinis direktorius Michaelas Molleris.

Ižanginę kalbą sakydamas Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis pabrėžė, kad neturime užmiršti tos Europos dalies, kuri vis dar nėra nei laisva, nei taiki. Specialioje Lietuvos ir Lenkijos prezidentų diskusijoje prezidentas Valdas Adamkus ir prezidentas Aleksandras Kwasniewskis ragino pasisemti patirties iš visai nesenos puikios Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo istorijos. Akcentuota, kad paremdami vienas kitą, kaip Lenkija parėmė Lietuvos aspiracijas stojant į NATO, galime pasiekti kur kas daugiau.

Konferencijoje savo mintis išsakė ir diskutavo būrys garšių politikų ir mąstytojų, tarp jų – Popiežiškiosios teisingumo ir taikos tarybos pirmininkas kardinolas Peteris Turksonas, ekonomistas, Nobelio premijos laureatas Robertas Shilleris, buvęs ES plėtros komisaras Štefanus Fule, buvęs Jungtinės Karalystės užsienio reikalų ir gynybos ministras seras Malkomas Rifkindas.

Dviejų sesijų metu kalbėta, kad, nepaisant Europą krečiančių krizių, visų mūsų pareiga šiuos iššūkius paversti ES tolesnį vystymąsi skatinančia energija. Bendros Europos projektas jau prieš 60 metų buvo projektuojamas ant dviejų kertinių pamatų – taikos ir bendradarbiavimo, tad dabartinius vidaus ir išorės bandymus keisti tvarką reikia pirmiausiai vertinti keliant sau klausimą, ar jie prisideda prie minėtų pamatinių principų stiprinimo.

Konferenciją užbaigė Lietuvos užsienio reikalų ministrų forumas „Lietuva tarptautinėje politikoje: 25 atkurtų diplomatinių santykių metai“, kuriame LRT laidų vedėja Rita Miliūtė apie Lietuvos nueitą kelią ir dabarties iššūkius kalbino Lietuvos užsienio reikalų ministrus Liną Linkevičių, Algirdą Saudargą, Antaną Valionį, Petrą Vaitiekūną, Vygaudą Ušacką ir Audronių Ažubalį.

Lietuvos ir Vokietijos diplomatinių santykių atkūrimo 25-erių metų sukaktis rugsėjo 10 dieną paminėta Badene-Viurtemberge. Pagrindinę kalbą renginyje sakė už skaitmeninę ekonomiką atsakingas Europos Komisijos narys Güntheris Oettingeris. Tris šimtus iškilmingo minėjimo dalyvių taip pat pasveikino Europos Parlamento vicepirmininkas Raineris Wielandas, Badeno-Viurtembergo teisingumo ir Europos reikalų ministras Guido Wolfas, renginio organizatorius Lietuvos garbės konsulas Badene-Viurtemberge Wolfgangas von Stettenas, jo sūnus Bundestago narys Christianas von Stettenas ir Lietuvos ambasadorius Vokietijoje Deividas Matulionis.

Su naująja Graikijos ambasadore Lietuvoje Vassiliki Dicopoulou rugsėjo 16 dieną Vilniuje susitiko Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. Susitikimo metu aptarti draugiški dvišaliai santykiai ir jų perspektyvos, bendradarbiavimas sprendžiant migracijos krizę, Graikijos ekonomikos padėtis, regiono saugumo klausimai.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius rugsėjo 16 dieną pasveikino Meksikos užsienio reikalų ministrę Claudia Ruiz Massieu Meksikos Nepriklausomybės dienos proga ir pasidžiaugė stiprėjančiais santykiais.

Linas Linkevičius, Lietuvos užsienio reikalų ministras rugsėjo 14 dieną pasveikino Kinijos užsienio reikalų ministrą Wang Yi su diplomatinių santykių 25-mečiu ir pažymėjo, kad abiejų valstybių bendradarbiavimas paremtas dvišale pagarba bei abipusiais interesais.

LR URM

KRAŽIŲ GIMNAZIJAI – 400

Kelmės rajono Kražių Žygimanto Liauksmo gimnazija. www.kraziai.lt

Vyskupo Merkelio Giedraičio pastangomis XVII amžiaus pradžioje į Kražių atvykę jėzuitai įkūrė Kražių misiją. Pirmoji Žemaitijoje aukštesniojo humanitarinio tipo mokykla jėzuitų kolegija duris atvėrė 1616 m. Vėliau ji garsėjo savo biblioteka, turinčia per 4 tūkst. knygų. Iki šiol mokykla didžiuojasi savo garsiais mokiniais. „Mūsų mokykla įsikūrė 1616 m., joje mokėsi garsūs rašytojai Dionizas Poška, Simonas Stanevičius, broliai Antanas ir Jonas Juškos, dės-

tė Žygimantas Liaukšminas, Motiejus Valančius“, – vardija gimnazistė Gitana Šaltytė. Bėgant laikui mokyklos statusas keitėsi, ji net buvo uždaryta. 2005 m. Kražių mokykla atgavo gimnazijos statusą, o šių metų rugsėjo pirmą dieną jai suteiktas pirmojo mokyklos direktoriaus teologo, filosofo, lietuvių muzikologijos pradininko Žygimanto Liauksmo vardas. Šiuo metu čia mokosi 225 mokiniai. „Rūpesčių, aišku, yra kaip ir visose mokyklose, mažėja mokinių, norime turėti labai

gerus mokytojus, jie turi važiuoti net iš miesto, kaime mes tokių mokytojų neturime ir norime, kad kiekvienas mokinyt būtų pažangus, tai irgi yra mūsų rūpestis“, – sako Kražių Ž. Liauksmo gimnazijos direktorė Rita Andriulienė. Minint 400 metų jubiliejų, mokyklos kieme atidengtas skulptoriaus Osvaldo Neniškio sukurtas paminklinis akmuo. Tokių senų mokyklų šalyje vos kelios – tai bemaž 200 metų už Kražių gimnaziją vyresnės Vilniaus katedros, Varnių ir Trakų mokyklos. **LRT**

KULTŪROS KRONIKA

Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras pristatė 97-ojo sezono repertuarą ir kitas sezono naujienas. Pirmasis spektaklis – Giuseppe Verdi opera „Don Karlas“ vyko rugsėjo 16 d. 97-asis Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro sezonas bus intensyvus: nuo rugsėjo 16 iki gegužės 21 d. bus parodyta 15 pavadinimų baletų, 15 operų, 6 veikalai vaikams – 3 operos ir 3 baletai. Įvyks keturi išskirtiniai koncertai, bus rengiama Baleto savaitė.

Fotografijos istorikės Margarita Matulytė ir Agnė Narušytė parengė didžiulį veikalą „Camera obscura“ (tamsus kambarys) apie Lietuvos fotografijos istoriją, apie pirmąjį jos šimtmetį, nuo pradžios 1839-aisiais. Autorės teigia, kad jų tikslas – užpildyti kuo daugiau baltųjų dėmių istorijoje, vietos reiškinius įrašyti į pasaulio kontekstą ir pasiūlyti naujų interpretacijų. Dešimtmečio darbas iškėlė naujų Lietuvos fotografijos vardų.

Rugsėjo 15 d. vykusiuose konkursuose tinkamiausiais vadovauti Nacionaliniam operos ir baleto teatrui bei Nacionalinei filharmonijai pripažinti ligšioliniai šių įstaigų vadovai – Gintautas Kėvišas ir Rūta Prusevičienė. Teatro penkerių metų kūrybinės veiklos programoje konkursą laimėjęs G.Kėvišas akcentuoja teatro plėtrą, suplanuotas Lietuvių ir užsienio autorių spektaklių premjeras. Taip pat 2018 metais švenčiamo Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečio bei 2020 metais minimo Lietuvos operos 100-mečio programas. Nacionalinei filharmonijai toliau vadovausianti R. Prusevičienė sako sieksianti, kad jos vadovaujama koncertinė įstaiga taptų nacionalinės muzikos programos koordinavimo centru Lietuvoje ir užsienyje. Ji taip pat pabrėžė Lietuvos valstybės 100-mečio muzikinės programos parengimą.

700 puslapių romaną „Vytauto žemė“ apie Lietuvos kunigaikštį Vytautą Didįjį per 7 metus parašęs Edmundas Malūkas teigia, kad teko įdėti daug pastangų ne tik jam, bet ir istorikams, mat romane aprašomi ne tik pagoniški papročiai, valdovų santykiai, bet ir svarbiausi XIV amžiaus momentai. Anot E. Malūko, tema apie Vytautą Didįjį yra itin ambicinga, mat rašytojai ilgą laiką bijojo šios temos, o paskutiniai romanai buvo išleisti 1930-aisiais. Neturėdamas itin daug šaltinių, romano autorius konsultavosi su istorikais, o jau pabaigtą rankraštį dar skaitė keli istorikai, nes leidėja norėjo įsitikinti, kad nebuvo padaryta grubių istorinių klaidų. **LRT, ELTA**

ŠIAULIŲ UNIVERSITETE ĮTEIKTA JAU TREČIOJI VANDOS IR VYTAUTO ŠLIŪPŲ STIPENDIJA

Šiaulių universiteto rektorius prof. dr. Donatas Jurgaitis (centre) su stipendininkais G.Gaidamačiumi ir G. Narbutiene. *Autorės nuotr.*

2015–2016 mokslo metai Šiaulių universiteto bibliotekoje buvo pabaigti prasmingu renginiu – aušrininko dr. Jono Šliūpo archyve įteiktos vardinės Vandos ir Vytauto Šliūpų stipendijos. Jos skiriamos jau trečius metus iš eilės už reikšmingiausius studijų baigiamuosius dar-

bus, susijusius su dr. Jono Šliūpo archyve arba kituose informacijos šaltiniuose sukauptos medžiagos tyrimais, aušrininko dr. Jono Šliūpo iškeltais esminiais kultūros, istorijos, visuomenės plėtros, tikėjimo išpažinimo klausimais, mažai žinomais istoriniais bei biografiniais

faktais, atspindinčiais ryšį su Lietuva. 2014 m. buvo paskelbtas pirmasis konkursas, kuriame dalyvavo Šiaulių universiteto socialinių ir humanitarinių mokslų srities bakalauro ir (ar) magistro studijų studentai, pateikę tais metais apgintus geriausius bakalauro ar magistro darbus lietuvių kalba. Buvo išrinkti ir apdovanoti pirmieji keturi stipendininkai. Ceremonijoje dalyvavo iš Kalifornijos (JAV) atvykęs stipendijos steigėjas Vytautas Šliūpas. 2015 m. piniginės premijos buvo įteiktos dar keturiems antrųjų metų konkurse dalyvavusiems studentams. Šiais metais už baigiamuosius darbus apdovanoti trys Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto stipendininkai: istorijos studijų programos ketvirto kurso studentas Giedrius Gaidamavičius už darbą „Jokūbo Ignoto Nagurskio istorinė biografija“ (darbo vadovė prof. dr. Rita Regina Trimonienė), viešojo administravimo studijų programos ketvirto kurso studentė Greta Narbutienė už darbą „Piliečių įtraukimas į kaimo raidos sprendimų priėmimą: Raseinių rajono „Gintaro

kaimų“ bendruomenės atvejais“ (darbo vadovė lekt. dr. Vita Juknevičienė) ir viešojo valdymo magistrų studijų programos antro kurso studentas Mantas Blinstrubas už darbą „Vietos savivaldos autonomija Lietuvoje“ (darbo vadovė prof. dr. Diana Šaparnienė). Stipendijų teikimo ceremonijos metu bibliotekos direktorė Aušra Mingailienė susirinkusiuosius supažindino su konkurso nuostatais, komisijos nariais, pristatė nominantus. Universiteto rektorius pasiūlydė Vytauto ir Vandos Šliūpų stipendijos teikimo tęstinumu, dėkojo jiems už rodomą dėmesį šiai mokslo įstaigai, o studentams linkėjo studijų metu įgytas teorines žinias pritaikyti praktikoje. Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo fondas nuolat plečiamas: Vytautas Šliūpas

jį papildė vis naujais dokumentais bei eksponatais. 1987 m. Amerikos vakaruose įkurtas ir pagal 2005 m. sutartį Šiaulių universitetui dovanotas išeivijos archyvas yra laisvai prieinamas visiems besidomintiems Lietuvos istorija. Įvairius dokumentus jame studijuoja ne tik Šiaulių universiteto, bet kitų Lietuvos bei užsienio aukštųjų mokyklų studentai ir mokslininkai. Biblioteka džiaugiasi užsimezgusiu bendradarbiavimu su Vytautu Šliūpu, dėkoja jam už suteiktą galimybę tyrinėti svarbius istorinius dokumentus bei įsteigtą vardinę stipendiją, įvertinančią studentų mokslinę veiklą. **Alina Šalavėjienė, Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo vyriausioji bibliotekininkė, Šiaulių universiteto biblioteka**

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIMIAUDAMIE JŲ GIMINTIS
LIETUVOS GIMTOJO RAŠYTOJAS

METAMS - \$55,

PUSEI METŲ - \$40,

PIRMA KLASĖ - \$78,

ORO PAŠTU | UŽSIENĮ

METAMS - \$130.00

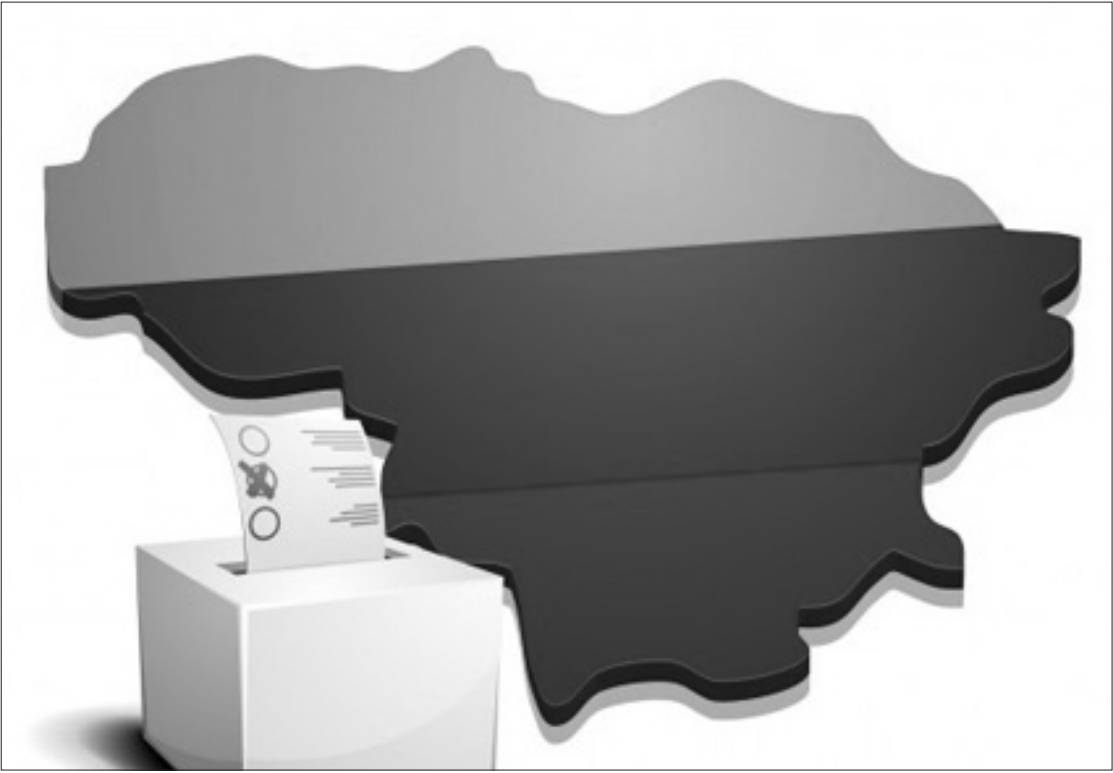
„SMAGUS GYVENIMAS”

Jau po savaitės, kitą penktadienį, prasidės oficialus rinkimų šurmulys – partijų sąrašų pradžioje esantys kandidatai, tarsi pasaulio išminčiai gebantys išspręsti visas susikaupusias problemas, rodys savo genialumą ir ryžtą gelbėti Lietuvos Respublikos piliečius, liesis jų pažadai sustabdyti kainų kilimą, didinti minimalią mėnesinę algą (iš kieno kišenės?), mažinti mokesčius, padėti verslui, didinti darbo vietų skaičių, mažinti emigracijos mastus, apskritai, atvesti Lietuvą į pirmaujančias pasaulio valstybes, sukurti joje tokias gyvenimo sąlygas kaip Airijoje, padaryti iš Lietuvos Baltijos tigrą. Tai jau buvo žadėta prieš ketverius ar net aštuonerius metus. Apie Seimo rinkimų pažadus dar daug teks pakalbėti, tad šį kartą žvilgsnį nukreipkime ir į kitus ne mažiau svarbius klausimus, kurie mūsų politikams atveria „smagų” gyvenimą.

Taigi, dar gerokai iki rinkimų karštligei prasidedant, politikai, kaip save įvardina į Seimą urmu traukiantys valdžios pinigų skonį norintys pajusti asmenys, parodė, kad jie nemiegojo net ir vasarą, pasidarę sau ilgai trunkančias atostogas ir netgi ne vienas, o dvejas (nors įstatymas to neleidžia daryti), bet sunkiai, „be jokio atilsio” triūsė. Tad vasarą pakvipo įvairiausiais skandalais. Nespėjo atslūgti pirmasis, dar pavasarį prasidėjęs Eligijaus Masiulio, įtariamo daugiau kaip 100 tūkst. eurų kyšio paėmimu, skandalas, kai išgarsintos politinės korupcijos veiką vykdęs kitas „politikas” liberalas Gintaras Steponavičius irgi paskui savo „šefą” išėjo iš Seimo. Paskiau nuskambėjo su koldūnų gamintoju „Judex” susijusio ir šią užsieniečius nuodijančią bendrovę vis ginančio ir jos švarumo kontrolę uoliai vykdančio, nuolatinio Seimo sėdėtojo Petro Gražulio, aršiai puolamo, kaip jis be perstojo tikina, Prezidentės, ir jo „garbės žodžiu” sąžiningiausiu valstybėje vyru įvardinto Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus Jono Miliaus skandalas. Nespėjus galutinai išaiškėti šiam skandalui, prasidėjo žemės ūkio ministrės Virginijos Baltraitienės skandalas, tiksliau, net du ar trys – sunku darosi juos suskaičiuoti. Pasirodo, ministrė

ne veltui gynė tarnybos direktorių – juk reikėjo sulaukti gražių medžioklės Panevėžio rajone ir po jos sekusios vakarienės su Latvijos ministru ir verslininkais rezultatų. Tokiu dvigubu ar trigubu skandalu labai apsidžiaugė konservatoriai, sulaukę preteksto vėl paklibinti seniai jau klibančią valdančiąją koaliciją. Ir tas „klibinimas” vyksta visai neblogai – tiek naujasis konservatorių vadas Gabrielius Landsbergis, tiek visa frakcija jau delnais ploja, kad ministrės dienos suskaičiuotos. O šią savaitę tarsi iš naujų kariškų haubicų driokstelėjo dar smagesnis skandalas, parodęs, kad ir Krašto apsaugos ministerija neapsaugota nuo jų – paaiškėjo, kad kariuomenei pirkti tokie „prabangūs” lauko virtuvės instrumentai, kaip šaukštai, peiliai, šakutės ir net palapinės, kainomis pranoksta net garsiojo Ukrainos „prezidento” Viktoro Janukovyčiaus išlaidas savo rūmams. Tad tokioje „gražaus gyvenimo” aplinkoje gyvenant kaip galima įsivaizduoti mūsų politikus naujokus, kai jie, atėję į naująjį Seimą, bus apsupti senųjų Seimo išminčių, gebančių ne tik pamokyti juos „politikos” meno subtilybių, bet ir korupcijos paslapčių. Juk kažkada į Seimą atėjęs E. Masiulis atrodė toks nuoširdus, toks skaidrus ir švarus, jog norėjosi net prie žaizdos dėti. Pasiryžęs visus mokyti padorumo ir moralės principų, jaunas politikas taip patraukė savo gerbėjų pulkus, kad už jį galvas padėti rengėsi vos ne pusė Lietuvos rinkėjų. Bet štai tas nelemtas gundymas – ėmė ir paėmė... Ir nei daug, nei mažai, bet tiek, kiek nepriklausomybės istorijoje dar nebuvo išdrįsta paimti. Bent viešai.

Taip mūsų politikams pergalingai besigalynėjant tarpusavyje, tokiu būdu vystant „tikrąją” politiką, žiniasklaida šiomis dienomis pompastiškai perduodavo žinias, interviu, reportažus, svarstymus, o iš tikro propagandą, apie „pasaulinį sąskrydį” Molėtuose, primindama, kaip lietuviai (molėtiškai) žudė ir naikino žydus. Klausantis tų triukšmingų iš viso pasaulio į sąskrydį suvažiavusiųjų aiškinimų, vis dėlto verta pagalvoti, kam naudingas tas nuteikimas prieš lietuvius, kaip vykdžiusius holokaustą prieš savo bendra-

Nuo š.m. balandžio 9 d. vyksta Lietuvos Seimo rinkimų politinė kampanija.

www.vrk.lt

piliečius, ilgai gyvenusius su mumis. Juk turėtų būti visiems mūsų kiršintojams aišku, kad ne Lietuva vykdė tuos nusikaltimus (lygiai taip pat kaip ir sovietinius nusikaltimus 1941–1940 metais), nes mūsų valstybė buvo okupuota vokiečių nacių (paskiau – rusų bolševikų), o svetimai okupacinei valdžiai verčiant, aišku, kai kada būta talkininkų iš lietuvių, lenkų, rusų ar net žydų pusės.

Todėl dabar, kai šiomis dienomis plačiai kalbama, kad lietuviai nei iš šio, nei iš to tarsi paklaikę pradėjo kankinti, karti, šaudyti, mušti, naikinti savo kaimynus žydus, logiška yra kelti klausimą: kodėl įvyko tokia tautos metamorfozė, kodėl ji tapo taip psichiškai nepaaiškinama savo veiksmais? Ar tauta pamišo, kad pradėjo žudyti žydus, su kuriais net 500 metų taikiai sugyveno? O gal ir žydai, bent dalis jų, turėtų prisiimti dalį kaltės, kad tauta taip pasikeitė? O gal kas prie tokio pašėlimo tada privedė? Per visus tuos beveik dvi savaites besitęsčius netolerantiškus kaltinimus galima buvo tiksliai, be užuolankų paaiškinti, kad, pavyzdžiui, net trys iš penkių Kaune atminimo akmenimis įamžintų žydų – bendrapiliečių – sunaikinti tikrai buvo ne Lietuvoje, o Vokietijos ir okupuotos Lenkijos lageriuose, bet primygtinai teigiama, kad sunaikinti Lietuvoje „savo kaimynų rankomis”. Tad turime žinoti tiesą: tikrai tie 90 proc. Lietuvos žydų buvo naikinami ne tik Lietuvoje ir „lietuvių nacionalistų” rankomis, bet dauguma jų buvo išvežta į Dachau, Štuthofą ir kitas naikinimo stovyklas ir ten mirė ar buvo nužudyti. Neišgirdome jokio žiniasklaidos priminimo, kad žydus į Sibirą trėmė ir naikino ir Rusijos bolševikai enkavedistai, kurių daugumą sudarė rusai, žydai, ukrainiečiai ar net lietuviai, niekas nepriminė, kiek žydų buvo nukankinta

Rusijos lageriuose ir kalėjimuose. Nebuvo priminta, kiek jų, dirbančių NKVD, kankino lietuvius tiek 1940–1941, tiek 1944–1953 ir vėlesniais metais. Nebuvo suskaičiuota, kiek buvo lietuvių – žydų gelbėtojų. O jų buvo arti 1000, ir visi jie rizikavo savo ir artimųjų gyvybe, nes pagal nacių karo įstatymus bet koks žydų gelbėjimas buvo baudžiamas mirtimi. Galima būtų pasidomėti, kiek žydų išgelbėjo lietuviai iš NKVD nagų. Lietuvių gelbėtojų buvo daug, o kiek buvo žydų, gelbėjusių lietuvius iš enkavedistų nasrų? Kažkaip nesigirdėjo ir nesigirdi tokių faktų. Priešingai, net vyskupą Vincentą Borisevičių, gelbėjusį žydus, žiaurūs enkavedistai neteisė sušaudyti, ir nė vienas iš jų, net ir būdami žydų tautybės, nepadėjo jam. Beje, lietuvių enkavedistų, gelbėjusių lietuvius patriotus, buvo ne vienas. Kai kurie jų netgi paaukojo savo gyvybes.

Kai sakoma, jog žydų genocidą reikia minėti dėl to, kad „tai nepasikartotų”, sudaroma sąmoninga aliuozija, lyg Lietuvoje kažkas „vėl” rengiasi naikinti žydus. O gal naikinti ir kitus, pavyzdžiui, romus (čigonus), rusus, lenkus, ukrainiečius. Beje, net ir po Sausio 13-osios agresijos metu niekas tikrai nebandė ir neragino naikinti rusų, nenukentėjo nė viena sovietų kariškių šeima – ar tai būtų rusai, ukrainiečiai ar žydai. Tiesa, tada Maskvoje piktybiškai buvo skleidžiami gandai esą Lietuvoje žudė rusus, esą buvo net išžudytas vienas rusų autobusas, skambėjo ir kitokios nesąmonės. Todėl kalbant ir skleidžiant visokius gąsdinimus apie lietuvių agresiją, verta pagalvoti, kam visi tokie kaltės ieškojimai ir kitokie melai yra naudingi.

Beje, pasaulinio Molėtų sąskrydžio organizatorius Marius Ivaškevičius prisipažįsta, kad jam, Molėtuose gimusiam

ir gyvenusiam, tik neseniai, sulaukus 40-ies, tapo žinoma apie žydų žudynes ir jam „pasidarė aiškus” lietuviams privalomas skausmas dėl jų naikintų bendrapiliečių žydų (netgi Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkę Fainą Kukliansky toks faktas apie vėlai sužinotas seniai jau žinomas tiesas papiktino). Išties verta paklausti, kodėl garbusis rašytojas, jau prieš beveik dešimt metų smulkiai aiškinęs Lietuvos partizanų veiklos peripetijas (iš tiesų, „kūrybiškai” jas išgalvojęs), taip ilgai nežinojo apie bendrapiliečių naikinimą. Juk ne tik jo gerbiama ir vertinama Rūta Vanagaitė, kalbėdama apie lietuvių nusikaltimus bendrapiliečiams, ne tik pateikė senus iš KGB brūzgynų surašytus „dokumentus”, bet ir teigė, kad Lietuvoje yra daug istorikų darbų, iš kurių galima daug ką sužinoti. O štai fotografas Antanas Sutkus kartu su „ne žydu” M. Ivaškevičiumi pasisakydamas per LRT radiją, „aiškino”, kaip nacių „laimino” popiežius (reikia suprasti, kad Pijus XII) ir dar išdrįso priimti tokį „nusikaltėlį” ar „nepadorų žmogų”, „pabėgusį nuo Tarybų Lietuvos teisėto keršto”, kaip Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininką prelatą Mykolą Krupavičių. Taip paskleidžiamas dvigubas melas nubanguoja radijo bangomis, lyg mes gyventume sovietinės okupacijos sąlygomis. O per pasaulį vilnija to paties fotografo kilnojama paroda apie holokaustą Lietuvoje patyrusius žydus, vėl garsinant Lietuvą kaip „žydšaudžių kraštą”. Bet gal ir neverta piktintis giliai įsišaknijusiomis šio fotografo nuostatomis – juk jam sovietiniais laikais buvo „suteikta galimybė” prižiūrėti prancūzus filosofus, atvykusius į Lietuvą, tad argi jis neturi teisės pasmerkti net „nusikaltimų bendrininkę” – Katalikų

(Nukelta į 11 psl.)

2016 M. LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMAI

KVIEČIAME REGISTRUOTIS BALSUOTI

Gerbiami Lietuvos Respublikos piliečiai, pranešame, kad š. m. spalio 9 d. vyks Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai.

Visi rinkėjai, norintys balsuoti JAV, iki rugsėjo 14 d. turi registruotis elektroninėje rinkėjų registracijos sistemoje adresu <https://www.rinkejopuslapis.lt>

„Dirvos” informacija

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 22 d., šeštadienį, 6 val. v., Šv. Kazimiero parapijos didžiojoje salėje vyks metinis „Clam bake” ir penktoji metinė **Rudens loterija.**

Rengia Šv. Kazimiero parapija

REKONSTRUOTAS MAIRONIO MEMORIALINIS BUTAS – TOKS PATS, KAIP GYVENANT POETUI

Maironio memorialinis muziejus.

maironiomuziejus.lt

Aštuoniasdešimtmetį švenčiantis Maironio lietuvių literatūros muziejus lankytojus kviečia pasižvalgyti po visiškai rekonstruotą poeto memorialinį butą. Aštuonių kambarių buto puošmena – didžioji svetainė, kurioje lankėsi tarpukario elitas.

Lankytojus praverti Maironio buto duris muziejus pirmąsyk pakvietė 1936-ųjų birželį, praėjus ketveriems metams po poeto mirties. Šiandien lankytojams atviri visi aštuoni kambariai, po rekonstrukcijos jie tokie patys, kaip gyvenant Maironiui.

„Restauruotas visas buto interjeras – sienos, grindys (kai kur grindys pakeistos naujomis), langai, lubos; perdažymo nemažai. Buvo tikrai sudėtingų vietų, nes bute nemažai trafaretinės tapybos skirtingomis spalvomis. Tai buvo pats sudėtingiausias ir daugiausia laiko bei kruopštumo reikalaujantis darbas”, – pasakoja UAB „Senamiesčio restauratoriai” vadovas Andrius Striūna.

Muziejaus vadovė sako, kad pirmą kartą lankytojai ratu gali apeiti visą poeto butą. Baldai, paveikslai, asmeniniai Maironio daiktai, knygos – daug ką pavyko išsaugoti, nes muziejuje iki 1958-ųjų gyvenusio poeto sesuo Marcelė budria akimi stebėjo, kad niekas nebūtų sunaikinta. Bute – nemažai laikrodžių ir

skirtingų dailininkų tapytų Maironio portretų.

„Kultūros, meno žmonės irgi galvojo, kad jie turi kažkaip įsiamžinti. Ir Maironis buvo iš tų žmonių, kuris mėgo, kaip aš juokauju, „portretuotis” – neatsisakydavo geram dailininkui pozuoti. Aišku, tam dailininkui būdavo gerai, nes Maironis užmokėdavo negailėdamas. Na, ir pats Maironis įsiamžino. Tikrai yra bent penki puikūs portretai”, – pasakoja Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė.

Buto puošmena – didžioji svetainė, kurią dekoravo garsus dailininkas Tadas Daugirdas. Direktorė sako, kad atvira svečiams ji būdavo retai, bet jei sienos prabiltų, išgirstume įdomių ir pikantiškų istorijų iš aukštuomenės gyvenimo.

„Jau ir Juozas Tumas-Vaižgantas, ir kiti sakė, kad va – yra Kaune toks žmogus, garbus prelatas, rašytojas, kuris turi didelį kambarį, tokią menę, į kurią ne gėda pakviesti ir užsienio diplomatus, ir svečių iš užsienio, ir lietuvių prezidentą. Tuo metu tai buvo kaip toks priėmimų kambarys”, – teigia A. Ruseckaitė.

Rekonstruojant memorialinį butą, atkurta ir virtuvė, kurioje šeimininkaudavo poeto sesuo, taip pat – biblioteka, darbo ir poilsio kambariai, miegamasis.

LRT

(Atkelta iš 10 psl.)

„SMAGUS GYVENIMAS”

Bažnyčią? Taip kuriama nepriklausoma Lietuva, taip pažėdžiama jos Konstitucija, kuria draudžiama persekiojimas dėl tikėjimo ir ginamas nekaltumo prezumpcijos principas.

Per įvairius kanalus skleidžiamuose pasisakymuose ar rašiniuose net nekeliamas klausimas, kas nužudė ir kaip atsitiko, kad tauta pradėjo „pamišėliškai” naikinti savo bendrapiliečius. Atsakoma tiesmukiškai: žydai Molėtuose (Telšiuose, Šeduvoje, Kaune, etc.) „savo kaimynų rankomis buvo šaudomi ir metami į duobes” (Andrius Tapinas). Ir tik tą pirmadienį, rugpjūčio 29-ąją, autorius matė Molėtuose (Kaune, Šeduvoje, etc.) „tokią minią, iš lėto plaukiančią pagrindine miesto gatve”, kuria prieš 75 metus į mirtį buvo varomi „mūsų Valstybės piliečiai”. Tarsi nebūtų Sąjūdžio mitingų, gausių protesto prieš Lietuvos okupaciją ir plėšimą nukreiptų žygių, akcijų, tarsi nebūtų mūsų bendrapiliečių – lietuvių, lenkų, rusų, žydų – išsilaisvinimo kovos. Kažkaip lengvai užmarščiai nurašoma mūsų pasididžiavimo verta kova, mūsų aukos, o minimi tik Molėtuose, Šiauliuose ar Šeduvoje inicijuoti sąskrydžiai, pasaulyje garsinantys Lietuvą kaip žydšaudžių kraštą. A. Tapinas ar kiti trubadūrai neprisiminė tokių pat „mūsų Valstybės piliečių” lietuvių, gaudytų, šaudytų, kankintų, tremtų irgi prieš 75 metus, tik mėnesį anksčiau, o paskiau vėlgi pakartojant tą „praktiką” po ketverių metų, vėl sugrįžus „išvadotojams”. Kodėl mūsų tautiečiai padaromi kaip antrarūšiai, kodėl jų auka pamirštama beveik visuose televizijos kanaluose, visuose tuose graudžiuose verksmuose apie „žydšaudžių kraštą”? Taip ir skaldomi, priešinami, niekinami ir kiršinami piliečiai, visi mūsų gražiosios Lietuvos bendrapiliečiai.

Tai buvo prieš 75 metus, ir vanagaitėms, valatkom, kanovičiams, sutkams ar tapinams nereikėtų teisti Lietuvos, kurios tada nebuvo – ji buvo okupantų gniaužtuose. Trubadūrams reikėtų bent kiek pasiaiškinti aplinkybes, kuriomis skausmo ir kančios išvargintoje tautoje vyko žudynės ar pogromai, skatinami svetimų kariaunų ar žvalgybų. Anot garbingo liudininko, gyvenusio Tryškiuose, 1940 metų birželį ne tiek idiš, kiek rusų kalba buvo dainuojamos džiaugsmo dainos ir net buvo bučiuojami raitų okupantų arkliai. Gal kaip atsakas į tuos okupantų sveikinimus ir kylančias grėsmes, atsiliepiant į Rainių kankinių kančias ir

kilo tas tautos pamišimas, nors tai niekaip nepateisintume tiek krikščionišku, tiek bendražmogišku požiūriu. Ypatingomis sąlygomis paveikti streso dėl artimųjų netekties skausmo jie tikrai nesivadovavo vien „tolerancija” ir pakantumu kankinimams.

Gal verta atsigręžti į mūsų rašytojus, mąstytojus, tikrai nė kiek neįtariamus antisemitinėmis pažiūromis. Štai Jonas Mikelinskas knygoje „ČIA IR DABAR”, vaizduojančioje susirašinėjimą laiškais tarp dviejų personažų – Marijonos ir Julijono, – rašo: „Juk jeigu sau leidžia šitaip fantazuoti pagarsėjęs Holokausto interpretatorius Wieselis, tai ką jau kalbėti apie mažesnio kalibro šios srities specialistus? Argi ne tokių vyrų dėka šiuo metu, anot Normano G. Finkelšteino, holokaustas „yra ideologinis nacių holokausto atspindys. Kaip ir dauguma ideologijų, ji, nors ir nežymiai, siejasi su tikrove. (p. 15) /.../ Tavo atsiųstos knygos dėka pradėjus pokalbį apie pasaulinius reikalus, apie holokaustus bei žmonijos bėdas, nesinori tuo ir baigti. Juo labiau, kad ir aš, kaip ir tu, pažinojome ne vieną žydą, mokėmės su jais, bendravome su jais, na, žinoma, kartais ir pasizodžiaudavome. Bet nepikantai, daugiau iš noro pasijuokti nei įgelti. Toje gimnazijos klasėje, kur aš mokiausi, buvo dvi žydaitės – Chaja ir Faina. Abi dručkės, gana gražios ir vikrios, bet nepasizymėjo jos nei moksle, nei sporte, nei „robaksuose”. Užtat kai užėjo 1940 metais rusai, jos klasėje geriausiai mokėjo kalbėti rusiškai. Gal ir dėl to, kad abi kartu įstojo į komjaunimą. Ir ne tik įstojo, bet pasidarė dvigubai drąsesnės, veiklesnės ir ėmė visus mokyti (...). Prasidėjus karui jos pabėgo į Kazachstaną” (p.126–128). Bet jeigu ko nors neįtikina beletrizuoto romano mintys ir išvados, gali praversti ir to paties rašytojo knygą „Kada KODĖL taps TODĖL?” Joje J. Mikelinskas rašo: „Gaila ir apverktina, kad, kiek man žinoma, visi, kurie tyrė problemą, susijusias su holokaustu, niekada iš esmės nekėlė tokio klausimo: ar būtų ši tragedija ištikusi Lietuvos žydus, jeigu nebūtų prieš ją ta tragedija, Lietuvą nusiaubęs kruvinasis bolševikinis komunizmas? Juk žydai su entuziazmu sutikę šalies okupantus neteko vietos žmonių pasitikėjimo ir susikompromitavo kaip Lietuvos piliečiai. Tad į iškeltą klausimą galime atsakyti tik taip: žinoma, būtų, kadangi diktavo vokiečių fašistai, tačiau lietuviai žydų krauju būtų susitepę toli gražu ne tokiu mastu (...) Tai kam reikalingas ir naudingas šis nesusikalbėjimas, vengimas

„DIRVAI” AUKOJO:

J.Sabaliaukas, Rocky River, OH.....	100
A.Sutkus, Beverly Shores, IN.....	100
B.Taoras, Findlay, OH.....	76
I.Vileniškis, Wayland, MA.....	55
G.Steponavičius-Stephens, Aurora, OH	50
D.Armonas, Mentor, OH.....	45
A.Mackevičius, Belmont, MA..	45
V.Memėnas, Bloomfield Hills, MI.....	45
R.Petrauskienė, Missouri City, TX	45
A.Stempužienė, S.Euclid, OH..	38
R.Dovydatis, N.Abington Twp., PA.....	30
A.Pechulis, Agua Dulce, CA..	30
I.Dirda, Oak Lawn, IL.....	27
J.Stundžia, Lawrence, MA.....	25
V.Vaškys, Philadelphia, PA	25
V.Leger, N.Olmsted, OH.....	20
R.Lukas, Interlaken, NJ	20
A.Venkūnas, Santa Monica, CA.....	20
A.Kazlauskas, Orland PK., IL	15
D.Dunduras, Cleveland, OH..	10
R.Gudaitis, Mamaroneck, NY	10
V.Banavičius, Westborough, MA.....	5
P.Kaunelis, Farmington, MI.....	4
F.Nemanis, Dearborn, MI	4

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

pažvelgti rūsčiai tikrovei į akis? Juk šią tragediją mums primetė abi okupacijos – raudonoji ir rudoji” (p. 62–63). Galima būtų ir daugiau cituoti įžvalgas rašytojo mintis, jau prieš 12 metų parodžiusias lietuvių ir žydų santykių šaknis, tačiau, manau, šįkart jų pakanka.

Beje, žydų bendruomenės nariai (išskyrus Sergejų Kanovičių) nuosaukia vertina holokaustą Lietuvoje, nei kai kurie Lietuvos žurnalistai ir žiniasklaidininkai, siekiantys įrodyti, kad tik žydų „kaimynai” (lietuviai) naikino bendrapiliečius (žydus) ir su pasimėgavimu plėšė jų daiktus, nešė į savo namus, todėl dar ir dabar jų tolimesnių giminaičių namuose esą dažnai galima pastebėti pagrobtas spintas, stalus. Galima manyti ir net garantuoti, kad tarp šių eilučių skaitytojų, jų artimųjų ir tolimesnių giminaičių ne tik nebuvo žydšaudžių, nors ir iš skausmo ar keršto prisidėjusių prie nacių organizuotų nusikaltimų prieš žydus, bet ir iš sunaikintų bendrapiliečių pagrobusių kokią nors spintą, anot Vanagaitės, ar kitus namų apyvokos daiktus, bet ir tarp jų nebuvo ir sribų ar dar baisesnių enkavedistų bei kagėbistų, dar nuožmiau naikinusių lietuvių sovietų okupacijos metais.

Edvardas Šiugžda, (,XXI amžius”, 2016-09-02, Nr. 32)

SUSITIKIMAS SU LIETUVOS PARAOLIMPINĖS DELEGACIJOS NARIAIS

LR generalinė konsulė San Paule Laura Guobužaitė su Lietuvos parolimpine rinktine. *LR URM nuotr.*

Rugsejo 8-10 d. LR generalinė konsulė San Paule Laura Guobužaitė lankėsi Rio de Žaneire, kur turėjo garbingą progą sutikti ir pasveikinti Lietuvos parolimpinės delegacijos narius bei šiltai juos palaikyti atsakinguose jų startuose ir varžybose. Bendraudama su šalies parolimpiečias Lietuvos atstovė išreiškė susižavėjimą jų širdimi ir begaline valia jau

pasiektomis pergalėmis, neretai pranokstančiomis sveiko sportininko laimėjimus. „Esate pavyzdys kiekvienam iš mūsų. Esate sportininkai iš didžiosios raidės” – kalbėjo L.Guobužaitė.

Rio de Žaneiro parolimpiada truko iki rugsėjo 18 d. Lietuvos rinktinėje šiais metais atstovaujamos golbolo, lengvosios atletikos ir plaukimo sporto šakos. **LR URM**

**ŠACHMATŲ
OLIMPIADOJE –
ISTORINIS LIETUVOS
MOTERŲ PASIEKIMAS**

Rugsėjo 13 d. Baku (Azerbaidžanas) pasibaigusios 42-osios šachmatų olimpiados moterų varžybose Lietuvos rinktinė užėmė 12-ąją vietą. Tai geriausias Lietuvos moterų pasirodymas per visą olimpiadų istoriją.

Lietuvaitės per 11 turų surinko 15 taškų. Jos iškovojo septynias pergales, vieną sykį sužaidė lygiosiomis bei tris kartus pralaimėjo.

11-ajame ture lietuvės antradienį 3–1 nugalėjo Filipinų atstoves. Pergales iškovojo Viktorija Čmilytė, Deimantė Daulytė ir Daiva Batytė, o nesėkmę patyrė Salomėja Zaksaitė.

Olimpiados čempionėmis tapo Kinijos šachmatininkės (20 tšk.). Jos laimėjo devynias dvikovas ir du kartus mačius baigė lygiosiomis. Antrąją vietą užėmė Lenkija (17 tšk.), trečiąją – Ukraina (17 tšk.).

Atviroje grupėje Lietuvos vyrų komanda (12 tšk.) užėmė 65-ąją vietą.

Paskūtiname ture lietuviai
1,5–2,5 nusileido Kazachstano
atstovams. Eduardas
Rozentalis, Šarūnas Šulskis
ir Paulius Pultinevičius savo
partijos baigė lygiosiomis, o
Tomas Laurušas pralaimėjo.

15-metis P. Pultinevičius
po šių lygiųjų įvykdė tarptau-
tinio meistro normą.

Olimpiados nugalētoja
tapo amerikieči (20 tsk.).
Antrajā vietā uže mē ukrai
nieči (20 tsk.), trečajā – ru
sai (18 tsk.).

Šachmatų olimpiados atvirosiose varžybose dalyvavo 180, o moterų – 140 komandų.

Iki šių metų turnyro geriausiai Lietuvos šachmatininkės pasirodė 2004 metų olimpiadoje Kalvijoje (Ispanija). Tada jos užėmė 13-ąją vietą. Aukščiausia Lietuvos šachmatininkų vieta – 21-oji. Šią poziciją lietuviai užėmė 2002 metais Blede (Slovėnija). **ELTA**

LIETUVOS GOLBOLO RINKTINĖ – PAROLIMPINĖ ČEMPIONĖ!

Lietuvos golboto rinktinė Rio parolimpinių žaidynių finale 14:8 (5:1, 9:7) įveikė JAV rinktinę ir pirmą kartą istorijoje tapo čempione. Lietuva laimėjo visas septynias žaistas rungtynes, o finale surengė rezultatyviausią pasirodymą.

Penktoje parolimpiadoje
dalyvavęs Lietuvos komandos
lyderis Genrikas Pavliukianecas

finale pasižymėjo 8 įvarčiais, o turnyrą užbaigė su 35 taikliais metimais. Justas Pažarauskas finale pelnė 6 įvarčius, o visame turnyre – 22. Mantas Brazauskis lemiamose rungtynėse atrėmė net 40 varžovų metimų. Lietuvos golbolo rinktinė iki šiol buvo dukart tapusi parolimpiados sidabro medalininke – 2000 ir 2008 metais. **15min.lt**

Labai laukiam

NAUJŲ „DIRVOS” SKAITYTOJŲ

Visi lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad kasmet prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, kaip bebūtų gaila, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Vis sunkiau telkti naujus, pajėgius bendradarbius, vis sunkiau surasti ir mokančių redaktorinį darbą.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautiniai leidiniai jų vis mažiau begauna. „Dirvai“ tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti, kas bus kitais metais.

„Vilties” draugija, kuri yra „Dirvos” leidėja, visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė nuo dabar iki šių metų pabaigos surengti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys „Dirvą“ metams, mokės tik 37 dol. JAV ir Kanadoje pirma klase 52 dol. Oro paštui į užsienį metams 87 dol.

Mieli ilgamečiai „Dirvos” skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenuoruokite „Dirvą” savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems - ypač Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje ar dar tebegyvenantiems Sibire.

Jei žinote asmenų Jūsų kaimynystėje ar toliau gyvenančių, kurie „Dirvos“ neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems „Dirvą“ pabandysime nemokamai kurį laiką siųsti, kad jie su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Mes ypač kviečiame tautiečius, naujai atvykusius į JAV, aktyviau įsijungti į lietuviškos spaudos puoselėtojų gretas, tapti ne tik „Dirvos“ prenumeratoriais, bet ir aktyviais jos talkininkais, rėmėjais ir bendradarbiais.

Taip bendromis jėgomis per ilgesnį laiką gal sutelksime kelis šimtus naujų „Dirvos“ skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime „Dirvos“ tolimesnį leidimą.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname iškarpa, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

----- ✂

| Pavardė ir vardas.....

| Nr. ir gatvė

| Miestas Valstybė..... Zip

| Tel. numeris

----- ✂

| Pavardė ir vardas.....

| Nr. ir gatvė

| Miestas Valstybė..... Zip

| Tel. numeris
